ოთხშაბათი, 1917 წ. ღვინობისთვის 4 (17) № 217

წლიწადი მესამე

ოთხშაბათი, 1917 წ. ღვინობისთვის 4 (17) № 217

ფასი 15 კაპ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველო

რედაქცია

საგაზეთო მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს ავტორის ვინაობა და მისამართი. უპირობოთ გამოგზავნილი მასალა უფასოთ ითვლება. დაუბეჭდავი საგაზეთო მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია ღიაა დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. სარედაქციო საქმეების გამო პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება ამავ დროს.

მისამართი: თბილისი, მოსკოვის ქ. № 4. ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, почт. ящикъ № 76. ტელეგრამის ადრესი: Тифлисъ. Сакартвело.

კონტორა

გაზეთის ფასი პირველ ენკენისთვიდან წლის დამლევამდე 12 მან. ერთი თვით (მხოლოთ თბილისში) 3 მან. ცალკე № 15 კაპ. განცხადების ფასი სტრიქონი პეტიტისა პირველ გვერდზე 40 კაპ. უკანასკნელზე—30 კაპ. საქართველოს გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. ხამგლოვიარო განცხადება თითოჯერ ზომით: 15×2=8 მანეთი, 20×2=10 მანეთი, 30×2=15 მანეთი. მისამართის გამოცვლა ღირს ქალაქში 75 კაპ. ქალაქს გარეთ 1. მანეთი ფული და წერილები, რომელიც კონტორას შეეხება უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. საჩქარო განცხადებანი უნდა მოტანილ იქმნას არა უგვიანეს $1^1/_2$ საათისა კონტორაში. კონტორა ღიაა დილის 9 საათიდან 3 საათამდე და საღამოს 6—7 ს-მდე.

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა 15—73

გაზეთის შინაარსი

ცნობებიდან

ბრძოლა კუნძულ ეზელთან.—საფრანგეთის სოციალისტური ყრილობის დადგენილება ზავის საკითხზე.—გერმანეთის კანცლერის მისვლა კურლიანდიაში.—მაჰმადიანების დარბევა ბაქოს გუბერნიაში.—გენერალ ოდიშელიძის დანიშვნა კავკასიის ჯარების სარდლათ.

წერილებიდან

მეთაური. ქუთაისის დარბევა.

ქართულ გაზეთებიდან. ნოე ჟორდანიას აზრი დემოკრატიულ თათბირზე.

ლ. ბახტაძე. წერილი პეტროგრადიდან.

კორესპონდენცია. ახალციხიდან.

თბილისის ქალაქის საბჭოს სხდომის ანგარიში.

სახალხო სახლი

ხახ. სახ. არხ. ქართვ. წარმ. მმართვ. წრე. — ხუთშაბათს, 5 ოქტომბერს

წარმოდგენილი იქნება:

უმუშევარი

დრ. 4 მოქმ. შელერისა, თარგ. ა. ცაგარელისა.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნი ბარათაშვილი, ე. მარგველაშვილი. შ. გ. ალ. მეტრეველი, ი. მინდიაშვილი, ი. ნინიძე, ს. რომანიშვილი, ვანიჩკა.

ადგილების ფასი 1 მ. 20 კ-დან 25 კ-დე.

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე, ახალი დროით.

რეჟისორი კ. შათირიშვილი. მისი თანაშემწე ალ. ბადრიძე.

2—789—1 ქ. არ. სახ. წარმ. წრის ადმინისტრაცია.

თბილისის ავლაბრის მეექვსე საქალებო გიმნაზიაში

გაიხსნა

ქართული და სომხური პარალელური კლასები

საანბანო და უმცროს განყოფილებისა.

იმ პირთ, ვისაც სურთ აშ პარალელურ კლასებში თავიანთი ბავშვები მიაბარონ, თხოვნები უნდა შემოიტანონ 7 ოქტომბრამდე.

1—809—1

ქართველ მწერალთა ყრილობა

მოხდება 7 ოქტომბერს, ქართულ კლუბის დარბაზში, 10 საათ.

ყრილობის პროგრამა შემდეგია:

1. მისალმებანი.
2. მოხსენებანი.
3. სიტყვა-კაზმულ მწერლობის საზოგადოების ანგარიში.
4. მწერალთა კავშირის დაარსება.
5. არჩევნები მუდმივ ორგანოთა წევრებისა.

ქალების მეორე გიმნაზიაში

იხსნება საანბანო და უმცროსი განყოფილება მოსამზადებელი კლასისა.

სწავლა იქნება ქართულ ენაზე

თხოვნა რუსულად დაწერილი მიიღება გიმნაზიის კანცელარიაში. სწავლა შეიძლება დაიწყოს 9 ოქტომბერს.

1—811—1

ექიმი

დ. ვ. ჯავახიშვილი

იღებს შინაგან და ბავშვთა ხნეულებ ხიან ავადმყოფთ ყოველ დღე გარდა კვირასი საღამოს 5-დან 7 საათამდე. გუნიბის ქუჩა № 41

თ—719—25

ექიმი

გ. მ. მუხაძე

იღებს სქესობრივ ავადმყოფთ საღამოს 5—6 საათამდე კვირა დღის გარდა. მისამართი: დიდი მთავრის ქუჩა № 67; ოფიცერთა ეკონომიურ საზ. შენობის პირდაპირ, სახ. სვანიშვილისა. ტელეფონი № 5—77.

თ—1

ექიმის თანაშემწე

ვანო საათაშვილი

დებულობს ავადმყოფებს საღ. 4—6 საათ.—ვენერიულ სნეულთა წამლობა, კანქვეშ წამლის შეშხაპუნება. სისხლის ნაკლებით, ნერვებით აშლილთ, სიფილისიანთ და სხ. ელექტრიზაციით წამლობა, მასსაჟი, ყვავილის აცრა და სხ. მისამართი: ფასანაურის შესახ. № 3. (1-ლი სამილიციო ნაწილი).

30—748—თ.

დოქტორი მედიცინისა

მოსე ანთიმოსის ძე

კალანდარიშვილი

უმფროსი ექიმი თბ. კადეტთა კორპუსისა.

ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიულ სნეულებიან ავადმყოფებს მიიღებს დილის 8—9-მდე საღამოს 5—7. ტელეფ. № 17—21.

ექიმი

ა. დ. კეკელია

იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე საღამოობით 6-დან 8-მდე. კანის, ვენერიულ და ასოთანგით (სიფილისი) (606-ს და 914-ს შეშხაპუნება) ავადმყოფებს. მიხეილის პროსპექტი № 116.

(თ—703—32)

სამკურნალო კაბინეთი

პ. ს.

ფონ-ირტელისა

ქირურგიულ-ვენერიულ და კანის ავადმყოფობათა სპეციალი სამკურნალო წამლობა ელექტრონით და ოპერაციები, წამლობა „914“-ით და „606“-ით. ავადმყოფთა მიღება: 9—12 საათამდე დილით და $4^1/_2$—8 საღამოთი. მიხაილოვის პროსპექტის კუთხე № 128, კრილოვის ქუჩა № 1. ოგანეზოვის სახლი. მეორე შესავალი კრილოვის ქუჩით.

თბილისი, ღვინობისთვის 4.

ქუთაისის დარბევა

ქუთაისიდან მოსული ტელეგრამით გავიგეთ, რომ რუსის ჯარისკაცები ქალაქს არბევენ. ამის გამო გუშინ თბილისიდან საჩქაროდ გაიწვიეს სარევოლუციო ცენტრალ კომიტეტის თავმჯდომარე ევგენი გეგეჭკორი. დაწვრილებითი ცნობები ჯერ არ არის. არ ვიცით, თუ რით დასრულდა ეს ახალი უწესოება.

ეს პირველად არ არის, რაც ქუთაისი ჯარისკაცთა ტერორის განიცდის... ვერ იქმნა და ვერ დამყარდა წესიერება იმერეთის დედა ქალაქში. ქართულ პარტიების დარბევა, დუქნების გაჩხრეკა და ცარცვა-გლეჯა, მშვიდობიან მოქალაქეთა აწიოკება ქუჩებზე და სახლში, ყოველიფერი ეს იგემა ქუთაისმა ამ ექვს თვეში. ვერც ადგილობრივმა პარტიებმა, ვერც ადგილობრივმა სარევოლუციო მთავრობამ ვერაფერი ვერ გააწყვეს ქუთაისის გარნიზონის ნაძირალებთან ბრძოლაში.

ან რა უნდა გაეწყოთ, როცა ეს ბრძოლა მხოლოდ ქაღალდზე ნაწერ რეზოლუციებს და ცირკულიარებს ემყარებოდა... განა შეიძლებოდა წესიერების დამყარება მთელს იმერეთში მარტო იმით, რომ ქუთაისის ახალი სარევოლუციო საგუბერნიო კომისარი ბ-ნი გიორგაძე, კერენსკისა არ იყოს, ყოველ დღე ახალ ახალ პათეტიურ მოწოდებებს სწერდა მოქალაქეთათვის და ჯარისათვის?..

ქუთაისის ბედი მრისხანე გაფრთხილებაა მთელი საქართველოსათვის.

რითაც არ უნდა იყოს გამოწვეული უკანასკნელი დარბევა, სულ ერთია; საქმე მხოლოდ პურის ულუფის შემცირებაში კი არ არის, აქ უფრო ღრმა მიზეზებია—ის სულიერი განწყობილება, რომელსაც განიცდის საქართველოს ქალაქებში დაბანაკებული რუსის ჯარი რევოლუციის შემდეგ, როცა ომის ფაქტიური შეჩერება, ყაზარმებში უსაქმო ცხოვრება, სოციალისტური პარტიების უკიდურესი ქადაგი, ქართველების ნაციონალური მოძრაობის „ავტონომიის“ შიში, დემობილიზაციის მოლოდინი და ბოლოს სამელ-სასმელის და ტანსაცმელის ნაკლებობა—ჰქმნის იმ ნიადაგს, რომელზედაც რუსის გარნიზონების და ადგილობრივ არარუს მცხოვრებლების შორის ყოველთვის შეიძლება საშინელი ექსცესების აღმოცენება.

ამ დღეებში პირველ ოქტომბერს კავკასიის ფრონტზე უფროს წლოვან ჯარის კაცთა დემობილიზაცია დაიწყო. ვინ იცის რამდენი ქალაქი განიცდის ქუთაისის მწარე დღეებს, თუ დროზე არ იქნა მიღებული შესაფერი ზომები.

ერთად ერთი ნამდვილი ზომა ეს ჯარის ნაციონალიზაცია არის. როცა ყოველი ჯარის კაცი თავის სამშობლოში იქნება... მაშინ მოისპობა ის შული, რომელიც არსებობს მოსულ ჯარსა და მკვიდრ მცხოვრებთა შორის. მაგრამ სანამდის ეს ნაციონალიზაცია მოხდებოდეს, საჭიროა რომ ადგილობრივ მოქალაქეთ ნამდვილი გარანტიები მიეცეთ თავისი სიცოცხლისა და ქონების დასაცველად... საჭიროა მილიციის გაძლიერება და ყველა მოქალაქეთაგან მუნიციპალურ გვარდიის შედგენა, რომ გასაჭირის დროს ნაძირალების მოქმედებას შეიარაღებული ძალა აღუდგეს წინ.

ყველაზე უფრო ვალდებული ამ საქმისთვის ის პარტია არის, რომელმაც საქართველოს მთავრობა იკისრა.

ქართულ გაზეთებიდან

ბ-ნ ნ. ჟორდანიას ნაღვლიანი შენიშვნები

პეტროგრადის სუსხიან ჰავას, როგორც სჩანს, ცუდათ უმოქმედნია ბ-ნ ნ. ჟორდანიას ჯანმრთელობასა და სულიერ განწყობილებაზე. გაზეთებში ცნობა იყო, რომ ქართველი სოციალ-დემოკრატიის ლიდერმა დემოკრატიული თათბირის დღეები უმეტეს ნაწილად ლოგინში გაატარა. გუშინდელ გაზეთ „ერთობაში“ კი ბ-ნ ნ. ჟორდანიას ნაღვლიანი შენიშვნები დაიბეჭდა. ავტორს ეს შენიშვნები მოხსენების სახით ამიერ კავკასიის სოციალ-დემოკრატიის პარტიულ კრებაზე წაუკითხავს ამ ორიოდე დღის წინათ. ამ მოხსენებაში სხვათა შორის შემდეგი საყურადღებო ადგილია:

„თათბირზე 370 მენშევიკი იყო, 200-მდე ბოლშევიკი და 500 მეტი სოციალისტ-რევოლიუციონერი. ჩვენ ვამბობდით, უნდა დავ დგეთ ერთ გარკვეულ ხაზს, ან სულ უარვყოთ კოალიცია, ან სავსებით მივიღოთ იგი. უკანასკნელ მენშევიკურ ფრაქციულ სხდომაზე უმრავლესობა კოალიციის წინააღმდეგ გამოვიდა. კოალიციის წინააღმდეგი იყო აგრეთვე მუშათა კურია, მთელი პროვინცია და პროფესიონალური კავშირები, ე. ი. მთელი მუშათა კლასი კოალიციის წინააღმდეგ მიდიოდა.

...მაგრამ თათბირის პლენარულ სხდომამ სრული სიკოტრე დაამტკიცა, ვერ გამოიტანა ვერც ერთი გადაჭრილი რეზოლიუცია. ჯერ მიიღეს კოალიცია კადეტების გამოკლებით, შემდეგ იგი სავსებით უარჰყვეს და იძულებული შეიქნენით, როგორმე ეს გაკოტრება მიგვეჩქმალა, წამოვაყენეთ პროგრამა და განვაცხადეთ, ვინც ამას დაუჭერს მხარს, ის შევა მთავრობაში. ეს წინადადება მიღებულ იქნა. ამით კი თათბირზე ხაგხებით გაიმარჯვა კადეტების პარტიამ, თუმცა ისინი იქ არ ყოფილან. ეს აღნიშნა კიდეც ამ პარტიის ორგანომ „რეჩ“-მა. თათბირმა დაგვანახა სრული გაკოტრება დემოკრატიისა და სრული გამარჯვება ბურჟუაზიისა,—წერდა ეს გაზეთი. და ეს, სამწუხაროთ, მართალიც არის, მუშათა კლასი და მასთან საბჭოები, თანდათან განცალკევდა, მხოლოდ ბურჟუაზიის ირგვლივ თავს იყრის დემოკრატიულ ელემენტებისაგან შემდგარი ფართო მასსა“. (ხაზი ჩვენი გასმულია).

კარგი იქნებოდა თუ გაზეთ „ერთობის“ „მეპრესე“, ქართულ გაზეთობის მილიციონერობას რომ ეწევა იმის მაგიერ რომ „საქართველოს“ მეთაურებს რუსების დემოკრატიისადმი უნდობლობისათვის სარევოლუციო ნოტაციებს უკითხავდეს, საკუთარ ლიდერების ნათქვამსა და ნაწერს ყურს დაუგდებდეს.

წერილები პეტროგრადიდან

დემოკრატიული კრება.

მინისტრთა თავმჯდომარეს კრება ცივად შეჰხვდა. როდესაც კერენსკიმ საყვედურები გაათავა, კვეხნას და ყოქარას მიჰყო ხელი: „ვინ უდგას დარაჯად ჩვენს ნორჩ თავისუფლებას, თუ არა მე? როდესაც გენერალი კორნილოვი საფრთხეს უმზადებდა ჩვენს თავისუფლებას და ველური ჯარი მოაყენა პეტროგრადს, ერთი დაკვრით მოვსპე კორნილოვი და ძირიან-ფესვიანად ამოვთხარე ეგ ზიოროტები! ამის შემდეგ კიდევ ჰბედავენ ჩემს წინააღმდეგ ჭორების და ცილისწამების გავრცელებას?!“ მუქარით და მუშტის ცემით მიმართავდა იგი კრებას.

ამ სიტყვებზე ქანდარიდან გაისმა ვიღაც ჯარისკაცის დამცინავი სიტყვები: „ცდებით, კორნილოვის დამარცხებაში თქვენ არავითარი წილი არ გიდევთ. კორნილოვის დალატი და ვერაგობა პირველად მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭომ გაიგო, იმანვე მიიღო ზომები და კიდეც დაამარცხა იგიო“. ამ სიტყვების გაგონებაზე კერენსკიმ სრულიად დაჰკარგა მოთმინება და მეტის სიბრაზით აღარ იცოდა რა ექნა. ათვთარივით წამოიჭრა და პარტერში თვალებით დაუწყო ძებნა იმ ჯარისკაცს, რომელმაც გაბედა თამამი სიტყვებით მისი შეურაცყოფა და ღვაწლის უარყოფა.

მშიშარა არც ჯარისკაცი გამოდგა. ქანდარაზე წამოჭიმულიყო და მუქარით თვალს თვალში უყრიდა უზენაეს მხედართმთავარს.

ამ დროს გაისმა მთელი კრების, მთელი თეატრის ტაშის ცემა, თავმჯდომარის ზარის რაწკუნი და ამ ჯოჯოხეთურ ხმაურობაში დაიმარხა ეს შეტაკება. კერენსკის ისღა დარჩენოდა, რომ თავის ამაღლით მიეტოვებინა ტრიბუნა და დაებრუნდა თავის ლოჟას. (უწინ მეფის ლოჟა იყო იგი) და და დაიძახა: „გაუმარჯოს თავისუფლებას, გაუმარჯოს დემოკრატიულ კრებასო!“

ტყვილად კი არ უძახიან კერენსკის მამალს! იგი ნამდვილი მამალია რუსეთის რევოლუციისა, ამაყი, ცხოველმყოფელი და კიდეც ტყუილა სახეზე, რომ სარგებლობს ბედნიერებით. მის გარეგნობას და მოქმედებას რომ აკვირდები, უნებლიედ იფიქრებ, ამ კაცს მაგიდაზე ალბად საფრანგეთის დიდი რევოლუციის ისტორიის წიგნი უნდა ედვას და იმ დროის მოქმედ პირებთა ცხოვრებასა სწავლულობდეს და ჰბაძავდეს და იქ ჩამოთვლილ გმირებში თითქო აურჩევია კაცთა შორის საკვირველება, ნაპოლეონი. ისე სჩანს, თითქოს ყოველი ნაბიჯი საფრანგეთის რევოლუციის მომქმედ პირთა მისთვის საყვადღებულო იყოს. როგორც აბრეშუმის ჭია, სანამ პარკათ იქცეოდეს, ზრდაში კანს იცვლის, ისე კერენსკის ჰგონია, რომ ყოველ რევოლუციამ ზრდის ის ეტაპი უნდა გაიაროს და ის დაწესებულება უნდა იქონიოს, რომელიც საფრანგეთის რევოლუციის მომქმედ პირებმა დროებით დააწესეს რევოლუციის დროს.

დირექტორიის დაწესება ერთი ამისთანა სახაცილო მიბაძვის შედეგია.

ჯერ ერთი, რა არის დირექტორია, ან რით განირჩევა უბრალო სამინისტროდან, გარდა იმისა, რომ ხელმწიფება (უზენაესი მართვა-გამგეობა) ნელა-ნელა გადადის ჯერ ხუთი კაცის ხელში და მერმე ერთის, თვითმპყრობელის ხელში?!

კერენსკი რომ წავიდა, თითქოს ენა ამოუვიდათ მინისტრებს, ყველანი ერთმანეთს ასწრებდენ და მორიდებით კერენსკის წინააღმდეგ საპასუხო სიტყვებს ამბობდნენ.

კერენსკის კი, არც ერთი არ გაუგონია, იგი დარბაზში არ იყო და ეტყობოდა, რომ მას არც ეინტერესებოდა თუ რას იტყვიან მასზე.

ჩემის ფიქრით, კერენსკი დიდ კანში უნდა იყვეს გადასული და მალე კონსულად გამოეცხადება ქვეყანას და კიდეც დაარწმუნებს რუსებს, რომ მათი თავისუფლებისთვის ასე სჯობია.

კერენსკის დარბაზში შესვლის დროს, თავმჯდომარე თავაზით და ღიმილით შეჰხვდა, მაგრამ გამოცდილი თვალი შენიშნავდა, რომ თავმჯდომარის და კერენსკის შორის დიდი უფსკრულია გათხრილი. ჩხეიძის ღიმილი იგივე სასიკვდილო განჩინება იყო კერენსკისთვის.

ასე დასრულდა პირველი დღე.

ამ დარბაზში ბევრი ისტორიული პირებია. ზოგიერთს გაგაცნობთ.

ლ. ბახტაძე.

17 ენკენისთვე.

ომი და ზავი

დეპეშები

აღმოსავლეთის ფრონტი.

რუსეთის შტაბის ცნობა.

პეტროგრადი. ღვინობ. 1. ჩრდილოეთის, დასავლეთის, სამხრეთ-დასავლეთის და რუმინეთის ფრონტები. სრულია.

კავკასიის ფრონტი. უცვლელადაა.

ბალტიის ზღვა. ღვინობისთვის 1-ს ეზელზე ბრძოლა კვლავ სწარმოებდა. ენკენისთვის 30-ს 19 საათზე მიღებულ ცნობით მტერს არტილერია არ დაუჭერია, თუმცა მისი მოწინავენი 6—8 ვერსით მოახლოვებულან. მტრის საზღვაო და საჰაერო ძალები დიდს დახმარებას უჩენენ ხმელეთზე გადმოსხმულ ჯარს. ეხმარებიან როგორც კუნძულის ჩრდილოეთით, ისე სამხრეთით. სამხრეთით მტრის ჯავშნოსანთა და ნაღმის ამომკრებთა ჯგუფმა ირბენის სრუტეზე მიიტანა მთელი თავისი ძალა, მაგრამ ჩვენმა შორსმტყორცნელმა არტილერიამ შეაჩერა. კუნძულ ეზელთან მტრის ნაღმოსნებმა ჩვენი გემები კუნძულ დაგოსა და ეზელის შუა გამოდევნეს. ჩვენები მოიზუნდი-

სცენ წამოეგდნენ. შემდეგ ჩვენი სა-ზღვაო ძალები ეკვეთნენ მტერს და უკან გააბრუნეს. მტრის ჯავშნოსანთა და ნაღმოსანთა მესამე ჯგუფი შუადღის შემდეგ ეზელის სამხრეთ-დასავლეთ ნაპირს მოუახლოვდა და ნაპირს სროლა აუტეხა. ბალტიის ზღვის დანარჩენ ადგილებში აქა-იქ მტრის წყალქვეშები და გემები ჩნდებოდნენ.

დემობილიზაცია.

ოდესა. ღვინობისთვ. 1. რუმინეთის ფრონტის ქალაქთა კავშირის კომიტეტმა დათხოვნილ ჯარის კაცებისადმი მოწოდება გამოუშვა, რომელშიაც სთხოვენ დაიცვან წესიერება და ანარქიას ხელი არ შეუწყონ.

დასავლეთის ფრონტი.

საფრანგეთის შტაბის ცნობა.

პარიზი. ენკენისთვის 28. ოფიციალი. ბელგეთში, ბრაიბანის აღმოსავლეთით პაპეგატისა და ლავიკტუარის ფერმების შუა წუხელ მტრის იერიში მოვიგერიეთ. მდ. ენის ფრონტზე სერნის რაიონში, მტრის მზვერავნი მოვიგერიეთ. მაასის მარჯვენა მხარეზე „344“ სიმაღლის ჩრდილოეთით, მტერმა ჩვენი მოწინავე სანგრები დაიჭირა, მაგრამ მალე დავატოვებინეთ.

ენკენისთვის 28-ში პორუჩიკმა ბუაიემ მტრის მე-10-ე ჰაეროპლანი ჩამოაგდო.

პარიზი. ღვინობისთვის 1. მდინარე ენის ფრონტზე გაცხარებული საარტილერიო ბრძოლაა, განსაკუთრებით კი პანთეონის რაიონში და ვოკლერისა კალიფორნიის ზეგანებში. დანარჩენ ფრონტზე სროლაა.

გემების რეკვიზიცია

ნიუ-იორკი. ენკენ. 30. ჩრდილოამერიკის შეერთებულ შტატების მთავრობამ დაადგინა პატრონებს ჩამოართვან 25.000 ტონნაზე მეტი წყალწყვის გემები.

ინგლისი და ჰოლანდია

ლონდონი. ენკენ. 30. ინგლისმა კატეგორიულად მოსთხოვა ჰოლანდიას, რომ შესწყვიტოს ბელგეთში გაცრილ ქვიშისა და სილის შეტანა.

სასურსათო კრიზისი ინგლისში

ლონდონი. ენკენ. 29. ლლოიდ ჯორჯმა სხვა და სხვა დეპუტაციებისადმი მიმართულ სიტყვაში აღნიშნა, რომ წყალქვეშ ომი თანდათან სრულიად ჰკარგავს საშიშროებას. წყალქვეშები ინგლისს ვერ დაამშევენო. მინისტრს ეშინია, რომ პურის მსოფლიო საწყობები დაიცლება, რადგანაც ბევრი სახელმწიფო, როგორც მაგალითად საფრანგეთსა და იტალიის, საკუთარი პური აღარა ჰყოფნის და გაცილებით უფრო მეტს იღებს მსოფლიო მეღლებიდან ვიდრე წინად როდისმე. ლლოიდ ჯორჯს საჭიროდ მიაჩნია ბრიტანეთმა თვით დაამუშაოს თავისთვის საკმაო პური, რათა პირიდან ლუკმა არ გამოსტაცონ მოკავშირეებს.

ზავის გარშემო

საფრანგეთი და ელზას-ლოტრენი

პარიზი. ენკენ. 29. დეპუტატთა პალატა. ლედემა აღნიშნა უფრო ენერგიულ დიპლომატიის საჭიროება, მიუთითა გერმანეთის ინტრიგებზე და ითხოვა საქმის ვითარების ახსნა. ორატორის აზრით ელზას ლოტრენის პრობლემაში კომპრომისებს არ უნდა ჰქონდეს ადგილი. საფრანგეთს თავის საკუთრება უკან უნდა დაუბრუნდეს. დეპუტატი შუმი კრიტიკით ეხება საფრანგეთის დიპლომატიის შემადგენლობას. სოციალისტი შუტე ჰკიცხავს ფარულ დიპლომატიას და მოითხოვს, რომ საფრანგეთის საგარეო პოლიტიკა დემოკრატიის სულს ატარებდეს. ბრიანმა ქებით მოიხსენია საფრანგეთის ელჩები კამბონი, ბარრერი და ბიუსერანი. მან განაცხადა, რომ ეხლა მოკავშირენი ვერ შეჩერდებიან, ვინაიდან გამარჯვება მათ მხარეზე იხრება. გარეშე საქმეთა მინისტრმა რიბომ სთქვა: გერმანეთმა განაცხადა, ელზას-ლოტრენს არ დავთმობთო. ეხლა ყველასათვის ნათელია, რომ ელზას-ლოტრენს მაშინ ჩავიგდებთ ხელში, როცა გავიმარჯვებთ. (ტაში) თუ ელზას-ლოტრენის შესახებ უსამართლობა არ გამოსწორდა ჩვენს შვილებს კვლავ მოუხდებათ შემაძრწუნებელ ომის გამეორებაო.

ასკვიტის სიტყვა

ლონდონი. ენკენ. 28. ასკვიტმა ლივერპულში სიტყვა წარმოსთქვა. მართალია გერმანეთში და ავსტრიაში აქვთ სურვილი ზავისა, მაგრამ ეს იმდენად სუსტია, რომ ანგარიში უნდა გაუწიოს მხოლოდ გერმანეთის მთავრობას, რომელსაც მიაჩნია, რომ ქვეყანა ფიზიკურად უძლიერეს სახელმწიფოს ეკუთვნოდესო. მაგრამ მიუხედავად რუსეთის უმოქმედობისა, სთქვა მინისტრმა, მატერიალური და ზნეობრივი უპირატესობა ჩვენს მხარეზეა და თანდათან იზრდება კიდევაცო.

გერმანეთი და რუსეთი

კოპენჰაგენი. ენკენ. 30. „ფოსიშე ცეიტუნგი“ ეხება რუსეთის მთავრობის პროგრამას და ამბობს, რუსეთის შემოერთებულ ოლქების შესახებ კატეგორიული აზრი უნდა გამოსთქვას გერმანეთმაო.

საფრანგეთის საგარეო პოლიტიკა

პარიზი. ენკენ. 29. დეპუტატთა პალატამ საფრანგეთის დიპლომატიის მოქმედების შესახებ ლეიგის შეკითხვის გამო გამართულ კამათის შემდეგ ასეთი რეზოლუცია მიიღო. ომი ახალ ფაზაში შევიდა. პალატა მას აძლევს მძლავრ პოლიტიკურ მიმართულებას, რომელსაც ფუძედ დაედება მოკავშირეებთან შეთანხმებით შემუშავებული საერთო გეგმა. პალატა მოითხოვს სამინისტროს ორგანიზაციისა და მეთოდების განახლებას.

ზავის საკითხი და საფრანგეთის სოციალისტები

ბორდო. ენკენ. 21. სოციალისტურ კონგრესის უმრავლესობის რეზოლუცია აცხადებს; სოციალისტურმა პარტიამ ფიცხელი მონაწილეობა მიიღო ეროვნულ გაერთიანებაში, რაც საჭირო იყო სამშობლოს დასაცავად. სამი წლის ომის შემდეგ ომი უფრო გადიდდა. დღითი-დღე ძლიერდება ცენტრალ სახელმწიფოთა წინააღმდეგ მებრძოლთა რიცხვი. ეხლა უფრო ნათლად ირკვევა ომის აზრი. ნათლად ირკვევა, რომ უნდა გადასწყდეს არა მარტო ეროვნული საკითხები, არამედ ქვეყანამ ყველა ეროვნებას ისეთი მდგომარეობა უნდა მოუპოვოს, რომ შეუძლებელი გახდეს კვლავ სისხლის მღვრელ ომის დაბრუნება. ყველა მოკავშირე ეხლა ეროვნებათა თვით გამორკვევის უფლებისათვის იბრძვის; ყველა მთელ ქვეყნის სამშვიდო გარანტიისკენ მიილტვის. ომის აზრი შეერთებულმა შტატებმა და რუსეთმა ახსნეს. ამაში მათ პირველობა ეკუთვნით. სოციალისტურ პარტიას არ ავიწყდება, რომ კაპიტალისტურ წესწყობილებას შეუძლიან ზავის სიმტკიცის დარღვევა, მაგრამ მას ჰსურს განახორციელოს იმ გარანტიების მაქსიმუმი, რომელიც წინაღუდგება კონფლიქტების წარმოშობას. ამას კი მიაღწევს ეროვნებათა საზოგადოების შექმნით. თვით ბურჟუაზიული მოაზროვნენიც ხომ ასეთ საზოგადოებას მტკიცე და სამართლიან ზავის ფუძედ სთვლიან. სოციალისტური პარტია ისწრაფის ჭეშმარიტ და სამართლიან სოციალისტურ ზავისკენ. მის განხორციელება პარტიას ენერგიულ ომით ჰსურს. ვინაიდგან ყველა მოკავშირეს არ განუცხადებია ომის მიზეზები, საჭიროა, რომ საფრანგეთის მთავრობამ მოითხოვოს ყველა მოკავშირეთაგან ომის მიზნების გადასინჯვა. საჭიროა ყველა მოკავშირეთაგანმა განაცხადოს, რომ დღეიდან ყველა ეროვნული მოთხოვნილება მხოლოდ და მხოლოდ საერთაშორისო უფლებას დაეყრდნობა.

საჭიროა აგრეთვე, რომ შეთანხმების სახელმწიფოებმა განაცხადონ რომ მათ მტკიცედ აქვთ გადაწყვეტილი ემორჩილონ მათ მიერ დაარსებულ სამედიატორო სამართალს და შემდეგ ეროვნებათა საზოგადოებას, რომელსაც მიენდობა ინტერესების და უფლებათა დაცვა. რაც შეეხება ზავის პირობებს ისე უნდა შემუშავდეს, რომ ახალ-ახალ ომის საბაბი არ დარჩეს. რაც შეეხება საერთაშორისო კონფერენციას—სოციალისტური პარტია დაჟინებით მოითხოვს პასპორტებს კონფერენციაზე დასასწრებად და მის შესამზადებლად, რომლის პროგრამა ჰოლანდელ სკანდინაველთა შეკითხვაზე გაცემულ პასუხშია მოყვანილი. პარტია ითათბირებს მუშათა დანარჩენ ორგანიზაციებთან და გენდერსონის წერილზე დადებით პასუხს გასცემს. დეპუტატთა სახლის დეპეშის საპასუხოდ სოციალისტური კონგრესი აცხადებს, რომ საფრანგეთის სოციალისტები და მთელი ერი არას დროს არ შეურიგდებიან რუსეთის დამჩაგვრელ ზავს. წინააღმდეგ საფრანგეთის სოციალისტები წინადადებას აძლევენ გერმანეთის სოციალისტებს და თვით გერმანელებს ჩამოაგდონ თავიანთი ბატონები და დასაჯონ მძიმე დანაშაულისათვის. დაე, გერმანეთი დემოკრატიის წიაღს შეუერთოს და ამით მოგვცეს საწინდარი ერთგულობისა, თორემ სახელმწიფო მთავრობა ნდობას ვერ გვიძრავს.

აღმასრულებელ კომიტეტის არჩევა კონგრესზე.

პარიზი. ენკენისთვის 30. სოციალისტურმა კონგრესმა ბორდოში აირჩია აღმასრულებელი კომიტეტი, რომელშიაც შედის: უმრავლესობისაგან—13 წარმომადგენელი, უმცირესობისაგან—7, კინტალელების—2 ოფიციალი წარმომადგენელი და 2-ც მათი თანამგრძნობნი.

რუსეთის რესპუბლიკა

დეპეშები

უსახსრობის გამო

ხარკოვი. ენკენ. 30. ქალაქთა კავშირის საოლქო კომიტეტმა უსახსრობის გამო გადასწყვიტა დახუროს თავისი დაწესებულებანი, მათ შორის საავადმყოფოებიც.

უპურობა ფრონტზე

მინსკი. ღვინობისთ. 1. ფრონტისა და საარმიო კორპუსის სასურსათო კომისიის მიერ გამოცემულ მოწოდებაში აღნიშნულია, რომ ფრონტზე ხორბალი სრულიად არ მიდის, ფქვილი კი ცოტა ყოფილა.

მანეთიანის კურსი

ჰელსინგფორსი. ღვინობის. 2. მანეთიანის ღირებულებამ აიწია; 100 მანეთში 125 მარკას აძლევენ.

კერენსკის ავადმყოფობა

მოგილევი. ენკენის. 30. კერენსკის გრიპპი გაჩნდა. მდგომარეობა უმჯობესდება. ტემპერატურა ჩვეულებრივია.

დამფუძნებელი კრება

მოსკოვი. ენკენის. 30. საზოგადო მოღვაწეთა საბჭომ დამფუძნებელ კრების არჩევნებზე მსჯელობა იქონია და დაადგინა მოსკოვში შექმნას მთავარი ორგანო, რომელმაც უნდა შეაკავშიროს პროვინციის ის საზოგადო ჯგუფები, რომლებიც საზოგადო მოღვაწეთა პროგრამას თანაუგრძნობენ.

ჯარის წასვლა სახლში

პეტროგრადი. ენკენ. 30. ტამბოვში მდგომი რიბინს პოლკის და კურსკში მდგომი №-ის დრუჟინის უფროსები სამართალში მისცეს რადგანაც გაზეთების ცნობებს დაუჯერეს და ჯარისკაცები სახლში გაუშვეს.

რუსეთის ჯარის რეორგანიზაცია

ბანაკი. ენკენ. 29. თათბირზე გადასწყდა შემუშავდეს ჯარის რეორგანიზაციის გეგმა. დააწესებენ ჯარის სისტემატიურად წრთვნას და შემოიღებენ ახალ ტეხნიკურ საშუალებებს, რომელიც ამ ომმა წარმოშვა. განზრახული აქვთ სასტიკი წესი შეიტანონ ჯარის ცხოვრებაში. ჯარისკაცს ცვლის გარნიზონებში დრო ძალისთვის, დასასვენებლად და მუშაობისთვის.

ჯარის მონაწილეობა არჩევნებში

პეტროგრადი. ენკენ. 30. დრ. მთავრობამ დაამტკიცა დებულება მეზღვაურთა და ჯარის კაცთა მცხოვრებლებთან ერთად არჩევნებში მონაწილეობის შესახებ. სამხედრო რაიონის, ბალტიის და შავი ზღვის ფლოტის გარეშე მყოფი სამხედრო პირნი არჩევნებში მონაწილეობენ სხვა მოქალაქეებთან ერთად, მხოლოდ სხვა და სხვა სამხედრო ორგანიზაციებისა, დაწესებულებათა, ნაწილებისა და სასწავლებლებისთვის უნდა მოეწყოს ცალკე საარჩევნო ნაწილები.

ანარქია

მემამულეთა საფრთხე

კიევი. ღვინობისთვის 1. უმანის მემამულეთა კავშირი დეპეშით შველას სთხოვს უმაღლეს მთავარსარდალს. ანარქიის გაძლიერება ყველას შიშსა ჰგვრის. შეიარაღებული ბოროტმოქმედნი მოსვენებას არავის აძლევენ. უცვივიან სახლებში და მგზავრებსა სძარცვავენო.

დუქნების დარბევა

სიმფეროპოლი. ენკენ. 30. მელიტოპოლის და დნეპრის მაზრების ბევრ სოფელში ბრბომ დუქნების რბევა და ჩხრეკა დაიწყო. გამოწვეულია ჯარი.

ძარცვა-გლეჯა და მკვლელობები

ტიფლისი. ენკენ. 30. ყოველ დღე მცხოვრებთა ძარცვა და მკვლელობა სწარმოებს. ხალხი შეშინებულია.

მომქმედი ლაშქარი. ენკენ. 30. ბენდერში და ტირასპოლში უწესოების ჩასაქრობად გენ. შჩერბაჩევმა ყაზახთა დივიზია და ცხენოსნები გაგზავნა. ოდესელი არტილერისტები და მეზღვაურნი უკანვე დააბრუნეს.

ბოლშევიკები

დონის-როსტოვი. ღვინობ. 1. წმ. სოფიის მოედანზე მუშებმა ბოლშევიკურ ლოზუნგებით დემონსტრაცია გამართეს. წესიერება არ დარღვეულა.

დამფუძნებელ კრების სამზადისი

კოოპერატივების მონაწილეობა

ვიატკა. ღვინობისთვის 1. გუბერნიის კოოპერატივთა საინსტრუქტორო ბიურო მოსკოვში კოოპერაციის ყრილობაზე წარმომადგენელს ჰგზავნის. ავალებენ: მხარი არ დაუჭირონ დამფუძნებელ კრებაზე კოოპერატივების ცალკე გამოსვლას.

საერთო პარტიათა კანდიდატების სიები

პეტროგრადი. ღვინობისთვის 1. სოც. რევოლუციონერთა პარტიის ცენტრალმა კომიტეტმა დაადგინა: „ის პირი, ვინც მოიწადინებს დამფუძნებელ კრების კანდიდატობას ან და კანდიდატთა სიების შესახებ განცხადების შეიტანს საერთო პარტიათა კანდიდატების სიების გარეშე პარტიიდან გამოირიცხება“.

საარჩევნო სიების შედგენა

პეტროგრადი. ღვინობისთვის 1. დროებით მთავრობის დადგენილებით, იქ სადაც ჯერ ადგილობრივი სასოფლო-საქალაქო და სოფლის საზოგადოების თვითმართველობა არ დაარსებულა დამფუძნებელ კრების საარჩევნო სიების შედგენა ევალება ქალაქის გამგეობას, სოფლისა და სოფლის საზოგადოების საარჩევნო კომისიებს.

საარჩევნო დებულების გამოცემა

პეტროგრადი. ღვინობ. 1. დამფუძნებელ კრების საარჩევნოდ შემდგარი სრულიად რუსეთის კომისია ამ მოკლე ხანში გამოსცემს საარჩევნო დებულებას. დებულებას დაემატება ნაკაზი და ყველა ის ახალი კანონები, რომლებიც არჩევნებს შეეხება.

ეროვნული საკითხი

პოლონელთა შეერთებულ ორგანიზაციების ყრილობა

პეტროგრადი. ღვინობ. 1. პეტროგრადში ღვინობისთვის 6-სათვის პოლონელთა შეერთებულ დემოკრატიულ ორგანიზაციების ყრილობას იწვევენ.

პოლონელთა სამხედრო ორგანიზაციები

პეტროგრადი. ენკენ. 29. ცენტრალ აღმასრულებელ კომიტეტის ბიურომ დაამტკიცა დებულება პოლონელთა სამხედრო ორგანიზაციების შესახებ. პოლონური სამხედრო ნაწილები რუსეთის ჯარში შევლენ, მაგრამ ეროვნულ სახეს შეინარჩუნებენ.

ყირიმის თათრები

სიმფეროპოლი. ენკენ. 28. ყირიმის მაჰმადიანთა ცენტრალ კომიტეტის კომისიამ საკუთარის ნებით დაიპყრო ბახჩისარაის სასახლე, რომელიც შინაგან საქმეთა სამინისტროს გამგებლობაში იყო.

ლატიშების უნივერსიტეტი

კოლმახი. ენკენ. 30. გაიხსნა ლატიშთა პირველი სახალხო უნივერსიტეტი.

უკრაინა და რუსეთი

უკრაინის ახალი დეკლარაცია

კიევი. ენკენ. 30. მცირე რადის სხდომაზე ვინნიჩენკომ გამოაქვეყნა დეკლარაცია, რომელიც შეიცავს საოლქო მთავრობის მუშაობის გეგმას. უკრაინის მიწა-წყლის და ხალხის გაერთიანებით უნდა შეიქმნეს ავტონომიური ერთეული. გათვალისწინებულია უკრაინის დამფუძნებელ კრების მოწვევა, მიწადმფლობელობის რეფორმის შემუშავება, უკრაინის ბიუჯეტის შექმნისათანავე უკრაინულ ეროვნულ და ქალაქ გარეშე ბანკების დაარსება, უკრაინული შინაარსით ახალი შკოლების დაარსება, სეკრეტარიატმა უნდა დაარსოს გამგეობანი.—გზათა მიმოსვლისა, ფოსტა-ტელეგრაფისა და სამხედრო საქმეებისა, უკანასკნელის პასუხისმგებლობის ქვეშ იქნება სამხედრო ნაწილების შექმნა. სეკრეტარიატი ეცდება, რომ საზავო კონფერენციაზე უკრაინის წარმომადგენლებიც იყვნენ, ერთნაირი სამართლიანობით მოეპყრობა უკრაინის ყველა ეროვნებათა უფლებებს და შეუდგება უკრაინის საყოველთაო დამფუძნებელ კრების მოწვევისათვის მზადებას. ანარქიულ ელემენტებთან საბრძოლველად შეიქმნება უკრაინის ყაზახთა ჯარი. შემუშავდება სრულიად რუსეთის და უკრაინის დამფუძნებელ კრებებზე შესატანი მიწადმფლობელობის რეფორმის პროექტი. დაარსდება საეკონომიო კომიტეტი, რომელმაც უნდა მოაწესრიგოს სურსათის დამზადების და განაწილების საქმე და აგრეთვე მთელი მრეწველობა და ვაჭრობა. ფინანსების შესახებ სეკრეტარიატი დეცენტრალიზაციის მომხრეა. უკრაინის სახელმწიფო შემოსავალი შეძლებულ წრეებზე დიდი გადასახადების დაწესებით უნდა გაიზარდოს. საკრედიტო დაწესებულებებს მეთაურობა უნდა გაუწიოს უკრაინის ეროვნულმა ბანკმა, რომლის განკარგულებაშიაც გადავა ეხლანდელ სახელმწიფო ბანკის კიევის კონტორისა და უკრაინაში მოქმედ ყველა მის განყოფილებათა საქმეებში. შემდეგ გათვალისწინებულია უკრაინულ სახალხო ბანკის დაარსება. განზრახულია განახორციელდეს სასოფლო სამეურნეო ფერმების მუშების უზრუნველ საყოფაც საგანგებო კანონი, დაარსდეს შრომის ბირჟები, ეროვნულ-დემოკრატიულ საფუძვლებზე ახალი შკოლის შექმნა და კიევის საპედაგოგიო აკადემიის გახსნა.

ფინლიანდია და რუსეთი

საადგილ-მამულო კანონ-პროექტები

ჰელსინგფორსი. ენკენ. 29. სენატმა დაადგინა 1912—1914 წ. სეიმის მიერ შემუშავებული კანონ-პროექტები სახაზინო ფონდისა და წვრილ სამამულო ერთეულების შესახებ დროებით მთავრობას წარუდგინოს დასამტკიცებლად.

იურიდიულ კომისიის მუშაობა

ჰელსინგფორსი. ღვინ. 2. ჩამოვიდნენ დრ. მთავრობის იურიდიული კომისიის წევრები იმ თათბირში მონაწილეობის მისაღებად, რომელმაც ფინლიანდიის ახალი წესწყობილების პროექტი და რუსეთ - ფინლიანდიის ურთიერთობის კანონი უნდა შეიმუშაოს. თათბირის მუშაობას ძველ ფინთა პარტიის ლიდერი პაასიკივი უძღვება.

უკანასკნელი დეპეშები

ტამბოვში ებრაელთა დარბევა მოხდა. საბჭოს წევრებმა ამის შესახებ განაცხადეს მეამბოხენი კი არ უნდა დავაწყნაროთ, არამედ ხმლით უნდა გაუმასპინძლდეთო.

—

მთელს რანენბურგის მაზრაში (რიაზანის გუბერნია) უწესოებაა. იწვის არა მარტო სახატონო ადგილები, არამედ გლეხების ხოდლები. ხარკოვში ამ უკანასკნელ დღეებში რამდენიმე მაღაზია გაანადგურეს.

—

ნება დართულია კავკასიაში შეადგინონ ქართველ ჯარისკაცთა მთელი კორპუსი. კაპ. ე მაჩაბლის მოხსენებანი სამხედრო სამინისტრომ სამართლიანად სცნო. ამბობენ, ქართულ კორპუსის შედგენა იმ საფუძველზე არ მოხდება, როგორც მოხდა უკრაინაში. ქართულ კორპუსს უფრო სტრატეგიული მნიშვნელობა ექმნება, ვიდრე პოლიტიკური.

ქუთაისის დარბევა

(„საქართველოს“ ტელეგრამა)

მაღაზიების მეტი ნაწილი განადგურებულია ჯარისკაცებისაგან. მოკლული არავინაა. ცეცხლი ჩააქრეს. ყოველივე აღმაშფოთებელ უწესოებას ბოლო მოუღეს. მდგომარეობა შემაძრწუნებელია. ბათუმიდან და თბილისიდან ჯარი მოდის.

ზ. მაჭავარიანი.

საგანგებოდ გამოგზავნილ დეპეშის მიხედვით, ქუთაისში დიდი უწესოება მოახდინეს რუს ჯარისკაცებმა. მთვრალი ჯარისკაცები ჯგუფ-ჯგუფად ესხმოდნენ მაღაზიებს და კერძო სახლებს, ამტვრევდნენ, სძარცვავდნენ, ცეცხლს უკიდებდნენ, ბევრი სახლი იწვის. დაჭრილებიც არიან, რომელთა შორის იმყოფება ქუთაისის მილიციის უფროსი ძლენტი. ბათუმიდან მოსული ჯარი არაფერს არ აკეთებს. თბილისიდან გამოგზავნილი ჯარი ჯერ არ ჩამოსულა. მდგომარეობა მეტად საშიშია. არეულობა დაუწყიათ დასავლეთის ფრონტზე დაშლილ პოლკების ჯარისკაცებს.

ქრონიკა

თბილისი

◆ **დამფუძნებელ კრების არჩევნების გარშემო.** ამიერ-კავკასიის საგანგებო კომიტეტისა და დამფუძნებელ კრებაში გასაგზავნ რწმუნებულთა არჩევნების მომწყობ ამიერ-კავკასიის კომისიის შეერთებულ სხდომამ დაადგინა: სთხოვონ რუსეთის საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარეს, სიების გამოქვეყნება 14—20 ღვინობისთვემდე გადასდოს, რომ ყველამ მოასწროს სიების მიღებაო.

◆ **ფეხსაცმელები.** საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტმა დაამთავრა თბილისში ფეხსაცმელებისა და კალოშების შეფასება და ამ დღეებში მათი სყიდვა შეიძლება. მყიდველმა მაღაზიაში უნდა აჩვენოს შაქრის ბარათი, რაიცა საკმარისია საქონლის შესაძენად. ფასები საქონელს ზედვე აწერია, ასე რომ შევაჭრება ზედმეტია. ტყავეულობის დაფასებას უკვე შეუდგა კომიტეტი. გარდა ამისა, კომიტეტმა გადასწყვიტა მოაწყოს თბილისში მექანიკური სახელოსნო ფეხსაცმელების დასამზადებლად და აგრეთვე ფეხსაცმელების დასაკერებელი სახელოსნო.

◆ **გენერალი ოდიშელიძე,** მთავარსარდალი მესამე არმიისა დასავლეთის ფრონტზე, კავკასიის ფრონტზე გადმოჰყავთ სარდლად.

◆ **სახამართლო ბოქაულთა ყრილობა.** ღვინობისთვის 8-ს თბილისში დანიშნულია კავკასიის სასამართლოების ბოქაულების ყრილობა საბჭოს ასარჩევად.

◆ **დამატებითი ჯამაგირი.** ქალაქის თვითმართველობის მოსამსახურეთა დელეგატების კრებამ გადასწყვიტა, რომ თითო მოსამსახურეს თვეურად მიემატოს 200 მანეთი, რაიც 4 მილიონ მანეთამდე ახალ ხარჯს თხოულობს, რადგან სულ 1500 მოსამსახურეა.

◆ **ქურდობა.** ენკენისთვის 28-ს თბილისში, ქსენიევის ქუჩაზე, გატეხიათ ქალაქთა კავშირის საწყობი და წაუღიათ 10,708 მანეთის საქონელი. დაჭერილია მეეზოვე მ. ვასილიევი, რომელიც ამ ღამეს საწყობს სდარაჯობდა.

◆ **საქართველოს კათოლიკოზის დამტკიცება.** როგორც დეპეშით იტყობინება მართლმადიდებელ ეკლესიის საქმეთა დეპარტამენტი, ენკენისთვის 26-ს დროებით მთავრობას დაუმტკიცებია სრულიად საქართველოს კათოლიკოზი კირიონი.

◆ **სემინარიელთა კრება.** დღეს საღამოს 6 საათზე, სეპარქიო გიმნაზიის შენობაში სემინარიელთა კრებაა დანიშნული. ყველა აქ მყოფ სემინარიელებს სთხოვენ კრებას უეჭველად დაესწრონ.

◆ **ჩრდილო კავკასიის მთავრობა** ენკენისთვის 18-ს კავკავში შესდგა საოლქო კონვენტი. კონვენტში შედიან დროებით მთავრობის კომისარი პოლკოვნიკი მიხაილოვი, სამხედრო ატამანი მ. კარაულოვი, ქალაქის ცენტრალ კომიტეტის თავმჯდომარე ტაპა ჩემოევი, საოლქო საბჭოთა ყრილობის თავმჯდომარე სკრინიკოვი, ოლქის ჯარის უფროსი გენერალ-მაიორი წულუკიძე და დონის ჯარის უფროსი.

◆ **ქართველ სტუდენტის ხიკვდილი პეტროგრადში.** ენკ. 26-ს საღამოს 7 საათზე სამხედრო სამედიცინო აკადემიის სტუდენტი კ. პ. წკირია თავის ბინიდან (ლიცეის ქუჩა, სახლი № 2) იმავ ეზოში მცხოვრებ მეგობართან გამგზავრებულა. მეგობართან შესასვლელ კარებში შეხვედრია მეორე ამხანაგი, კ. ჩხეიძის ძმისწული სტუდენტი—მედიკი ჩხეიძე. ჩხეიძე თურმე მაზარას იცვამდა და მაზარის ჯიბიდან ლევორველი ამოუღია, ამხანაგ წკირიას თხოვნით. ლევორველი გავარდნილა და წკირიას მარცხენა ძუძუს თავში მოხვედრია. წკირიას იქვე სული განუტევებია. ჩხეიძეს ეს კომისარიატში განუცხადებია. ჩხეიძე შეიპყრეს, მაგრამ როდესაც გამოირკვა, რომ ამ უბედურ შემთხვევაში იგი დამნაშავე არ იყო—გაანთავისუფლეს.

◆ **თბილისის პოლიტეხნიკუმში** ლექციების კითხვა დაიწყება ღვინობისთვის 9-დან. ინსტიტუტში მრავალი თხოვნებია პეტროგრადისა, მოსკოვისა და სხ. მოსწავლეებისაგან, მაგრამ ბინის სიძვირის გამო ყველას უარს ეუბნებიან. ამის გამო სტუდენტთა ერთმა ჯგუფმა გადასწყვიტა სთხოვოს ქალაქის თვითმართველობას, რომ რეკვიზიციის საშუალებით დაიჭიროს რომელიმე პროგიმნაზია ანუ კლუბი ინსტიტუტის საჭიროებისათვის. თბილისს ჩამოვიდა ინსტიტუტის პროფესორი ლ. ი. მანდელშტამი.

◆ **მარკების გამოშვება ფულად.** დროებითმა მთავრობამ დაადგინა, ფინანსების მინისტრს შენახულ მარკების გამოშვება დაავალოს. გამოვა 1, 2 და 3 კაპეიკიანი მარკები.

◆ **ერბოს ყიდვა.** ამიერ კავკასიის კოოპერატივთა კავშირმა თიანეთის მაზრაში იყიდა და უკვე მოიტანა 120 ფუთი ერბო, რომელსაც თბილისის კოოპერატივებს გადასცემს გასასყიდად.

◆ **ბანების ძებნა.** ჟინიობის გამო თბილისში ბევრი მოსწავლე, განსაკუთრებით სტუდენტობა, ცის ქვეშ დარჩენილი; ერთი პროფესორი ღამის გასათევად ლარიბითა თავშესაფარში თურმე. ამ გარემოების გამო ქალაქის გამგეობას გადაუწყვეტია რეკვიზიციის წესით ვისმეს ჩამოართვას დიდი სახლი მოსწავლე ახალგაზრდობისათვის საზოგადო საცხოვრებლად.

◆ **ქართული პროგრამები გიმნაზიაში.** საპედაგოგიო საბჭოს საპროგრამო კომისიამ ღვინობისთვის პირველს შეიმუშავა პროგრამები პირველი ორი მოსამზადებელი კლასის პროგრამები. ხუთშაბათს, ღვინობისთვის 5-ს, დანიშნულია საპედაგოგიო საბჭოს სხდომა პროგრამების განსახილველად.

◆ **ავტომობილების მოძრაობა.** ამიერ-კავკასიის საგანგებო კომიტეტმა დაამტკიცა ფოსტა-ტელეგრაფის კომისარის ექ. ილ. მაჭულიას პროექტი შესახებ იმისა, რომ ყველა საფოსტო ტრაქტზე მოეწყოს ავტომობილების მოძრაობა ფოსტის წასაღებად და მგზავრების წასაყვანად. პირველად მოძრაობა მოეწყობა იმ გზებზე, საცა საკვების უქონლობის გამო ცხენებისათვის მოძრაობა შეჩერებულ იყო. ბ-ნმა მაჭულიამ ამ საქმის მოსაწყობად 60 ავტომობილი შეუკვეთა შვეციაში.

◆ **სასურსათო კრიზისი სპარსეთში.** თეირანიდან იტყობინებიან: პურისა და ბრინჯის მოსავალი საშუალოზე დაბალია; მოსალოდნელია სასურსათო კრიზისი.

◆ **ადერბეიჯანის დირექტორია.** თავრიზში ადგილობრივ მოღვაწეთაგან ადერბეიჯანის სამმართველოდ დირექტორია შესდგა.

◆ **რუსული მანეთი.** მანეთის ფასი, სპეკულიაციის გავლენით, თანდათან ეცემა.

◆ **„ნაკადული".** რედაქციამ მიიღო ჟურნალ „ნაკადული"-ს მორიგი ნომრები (მოზრდილთათვის მე 5-ე და მცირე წლოვანთათვის მე-10, და მე-11-ე). ყველა ნომერი საგულისხმიეროოდაა შედგენილი.

◆ **„საქართველოს" კონტორისაგან.** წლიურ ხელის მომწერთ რომლითაც დამატებითი ექვსი (6) მანეთი არ გადაუხდიათ, დღეიდან გაზეთის გზავნა ესპობათ.

არტაანი

◆ **ქ. ოდიშარია,** ჩვენი გაზეთის თანამშრომელი არტაანიდან ოსმალეთის საქართველოში, თორთუმში გაემგზავრა ქართულ სოფლების დასათვალიერებლად. მასთან ერთად არიან ინჟინერი აბაშიძე და ინსპექტორი გეჰნერი. მათ ახლავს დიმ. ბაქრაძის ყოფილი გზის მაჩვენებელი ღვანაძე.

ბაქო

◆ **მაჰმადიანების დახოცვა.** ლენქორანის მაზრის სოფ. პრიშიბში ჯარისკაცის ტანისამოსში გამოწყობილმა ბოროტმოქმედებმა 14 მაჰმადიანი მოჰკლეს.

—

შეცდომის გასწორება

გ. ლეონიძის „ჩაბნელებულ არმაზში" (გუშინდელი №) პირველ სტრიქონში „ანათებდა"-ს ნაცვლად უნდა იყოს ადიდებდა.

სკოლის ნაციონალიზაცია

ქართველმა მასწავლებლებმა კარგად იციან, რომ კავკასიის სამოსწავლო ოლქის კომისარიატთან არსებობს ქართული ეროვნული საპედაგოგიო საბჭო, რომლის კომპეტენციას შეადგენს ქართული ენის და მოსამზადებელ კლასების მასწავლებლების არჩევა. ქართველი კომისარის განკარგულების თანახმად, სკოლის დირექტორები ვალდებული არიან ქართული ენის მასწავლებლის თანამდებობაზე შეტანილი თხოვნები წარმოუდგინონ ზემო აღნიშნულ საპედაგოგიო საბჭოს. მაგრამ, როგორც ირკვევა, ზოგიერთი დირექტორები ამ დადგენილებას არ ემორჩილებიან, საბჭოს უგულებელს ყოფენ თითონ ითვისებენ და ქართული ენის მასწავლებლებს თითონვე ნიშნავენ, რაც ყოვლად შეუწყნარებელია, რადგანაც სასწავლებლების პედაგოგიურ საბჭოებს, რომელნიც მომეტებულ ნაწილად რუს მასწავლებლისაგან შესდგება, არ შეუძლიათ რიგიანი და საქმის მცოდნე მასწავლებლების არჩევა, განსაკუთრებით დღეს, როცა სკოლას ეროვნული საფუძველი უნდა ჩაეყაროს. ამასთანავე უნდა აღინიშნოს, რომ ზოგიერთი სასწავლებლების პედაგოგიური საბჭოები ძლიერ აჩქარებენ საკითხს: წმ. ნინოს სასწავლებელს უკვე მიუწვევია მასწავლებელი, ვაჟთა მეორე გიმნაზიაც აპირობს თავის ნებით მოწვევას და სხ. ასე მოწვეულმა მასწავლებლებმა უნდა იცოდნენ, რომ ისინი გადაყენებული იქნებიან თანამდებობიდან და პასუხს აგებენ ქართულ ეროვნულ საპედაგოგიო საბჭოსა და ქართველ საზოგადოების წინაშე, ვინაიდან ისინი არღვევენ წესრიგს და დისციპლინას, რომელიც შემუშავებულია ქართველ საოლქო კომისარის და ეროვნულ საპედაგოგიო საბჭოს მიერ.

თავდასხმა ფოსტაზე

ენკენისთვის 29 ბორჯომიდან ახალციხეში მიდიოდა ფოსტა, რომელსაც მიჰქონდა 350 ათასი მანეთი. ფოსტა აწყურს დაახლოვებით ექვს ვერსით, რომ მას თავზე დაესხნენ ბოროტგამზრახველნი. ბოროტ-გამზრახველთა ყვირილით და სროლა-მუქარით შეაჩერებინეს ფოსტა. ფოსტის დამცველი მილიციონერებიც მარჯვედ დაუხვდნენ. მცირეოდენი ხნის სროლის შემდეგ ერთი მილიციონერთაგანი თავთავის კისერში დაჭრილა, ხოლო მეორეს, ქართველს, რომ დაუტყვია მარტო ვერას გახდებოდა, გაუქუსლნია აწყურისაკენ, შეუტყობინებია ადგილობრივ მილიციისთვის და რამდენიმე მილიციონერით საჩქაროდ უკან გამობრუნებულიყო. დამცემთ ვერა გაეწყოთ რა, დაჭრილი მილიციონერი თურმე სროლით ახლოს არ უშვებდა მათ. ბოლოს რომ მაშველნი შემოესწრნენ, ბოროტ-გამზრახველნი იქვე კლდეებს შეაფარებიან. ხელახლად გაჩაღებულა ბრძოლა. ბოლოს დაუჭერიათ სამნი. დაჭერილებში აღმოჩნდა პ. ციციშვილი, ორჯონიკიძე და ერთიც პრაპორშჩიკი. დაჭერილთა ადგილას ნახეს ნასროლი და გამოცლილი არყის ბოთლები. ამასობაში აწყურიდან მოსული ხალხიც მოგროვდა. ხალხი მოითხოვდა ბოროტ-გამზრახველთა ადგილზევე გასამართლებას, თუ ეს ასე არ მოხდა, სულ მილიციის უფროს შალვა მაკლაკელიძის წყალობით, რომელმაც დიდი უნარი გამოიჩინა ბოროტ-გამზრახველთა შეპყრობაში.

ჯარის კაცთა დათხოვნის წესი

ამა წლის ღვინობისთვის პირველიდან ნებას ვრთავ ფრონტზე მყოფ გენერლების, ოფიცრების, მოხელეების, მღვდლების და ჯარის კაცების მოკლევადიან დათხოვნაზე. დათხოვნა უნდა ხდებოდეს შემდეგ ვადით: 1) ევროპის ბრძოლის ველზე და რუმინეთის ტერიტორიაზე მყოფნი დაითხოვებიან: ა) 7 კვირით და ევროპიულ რუსეთის საზღვრებში 5-ით. ბ) კავკასიაში შვიდი კვირით, ციმბირში და თურქესტანში რვაკვირამდე; 2) კავკასიის ფრონტზე მყოფი პირნი: ა) კავკასიაში—5 კვირით. ბ) ევროპიულ რუსეთში—7 კვირით, ციმბირში და თურქესტანში 8 კვირამდე. ჯარისკაცთა გარდა დაითხოვნებიან აგრეთვე სხვა და სხვა სამხედრო მოსამსახურენი. მათი დათხოვნა ევალება მათ უფროსებს. მათ უფროსმავე უნდა გამოარკვიოს თუ რამდენ რამდენის დათხოვნა იქნება შესაძლებელი.

რაც შეეხება ჯარისკაცებს, ვინაიდან ეხლა ხნიერ ჯარისკაცებსაც ვთხოვთ და რკინის გზებზე მოგზაურობა მეტად გაძნელებულია—პირველად ას კაცზე ოთხი უნდა ითხოვებოდეს. თუ შემდეგში შესაძლებელი გახდა, ოთხზე მეტის დათხოვნა — გამოცხადებული იქნება საგანგებო განკარგულებით. კვლავ ვიმეორებ, რომ დასათხოვნი ბილეთები და აგრეთვე სხვა საგზაო დოკუმენტები, ყოველ შემთხვევაში, ცალკე ნაწილების უფროსთა ხელმოწერით უნდა ურიგდებოდეთ.

უმაღლეს მთავარ-სარდლის ბრძანება.

ენკენისთვის 27 № 934.

ხელს აწერს უმაღლესი მთავარსარდალი ა. კერენსკი.

ქალაქის საბჭოს სხდომა

ღვინობისთვის 2 სხდომა.

სხდომა 9 საათზე იხსნება. სხდომას საბჭოს თავმჯდომარის ამხ. ნაგი მერხეულვი ჰხ. ნის. მდივანმა წაიკითხა წარსული სხდომის ანგარიში, რაც საბჭოს მიერ დამტკიცებულ იქნა. თავმჯდომარე აცხადებს, რომ მესამე სიიდან ქალაქის ხმოსნობას დაანება თავი ბრეუთინსკიმ, მის მაგიერ ინიშნება ჩერქეზიშვილი, ხოლო მეშვიდე სიიდან თავი დაანება ხმოსნობას პაპაჯანოვმა, მის მაგიერ ინიშნება ათაბეგოვი.

ქალაქის კასის გაქურდვა. ქალაქის თავი ნ. ზ. ელიავა მოხსენებას კითხულობს, რომ ამ ორი კვირის განმავლობაში მეტის მეტად ალმაშფოთებელი ამბავი მოხდა. ენკენისთვის 21 ბოროტ-მოქმედებმა გაძარცვეს ქალაქის გამგეობის კასა. გამოძიების შემდეგ გამოირკვა, რომ კასაში ქალაქის ნაღდი ფული იყო 40,341 მანეთი ხოლო 22,039 მანეთის სარგებლიანი ქაღალდები. სულ კი ქალაქს ზარალი უდრის 69691 მან. ამას გარდა ქალაქთა კავშირის 37,090 მ. იყო, ხოლო გაწვეულთა ოჯახობის 47,040 მ. ამას გარდა იყო სხვა ფულიც, რომელთა რაოდენობა სავსებით არ არის გამოკვლეული. საერთოდ კი ზარალი უდრის 149,600 მ. და 39,950 მ. საპროცენტო ქაღალდი. ყოველივე ღონისძიება არის მიღებული, რომ დამნაშავენი აღმოაჩინოთ. ქალაქის მოურავი აცხადებს, რომ ეს ვის მიტანა ქალაქის საბჭოს დარაჯებზე შეუძლებელია. რაც შეეხება იმას, რომ იმ დღეს ქალაქის საბჭოს მხოლოდ ერთი დარაჯი იცავდა, ეს იმით აიხსნება რომ ძველად ასე იყო და ამის გარდა ჩვენ ქალაქის კასის სიცარიელეში ვიყავით დარწმუნებული. მომავალში კი ზომებს მივიღებთ, რომ ასეთი არ უბედურებიდან უზრუნველყოფილი ვიყვეთ.

ხმ. მელია და კირაკოზოვი. განა თუ არა გამორკვეული დანაშაულებით რამდენი გაიტაცეს, ან გადაეცით თუ არა ამის გამორკვევა სპეციალ სარევიზიო კომისიას? ამასთანავე ხმოსანი მოითხოვს, რომ ეს საქმე გადაეცეს სარევიზიო კომისიას, რაც მიღებული იქნა და კამათი ამ საგანზე ამით ისპობა. ამასთანავე ქალაქის საბჭო ნებას აძლევს ქალაქის გამგეობას, რომ საქმის გამოსაძიებლად და ბოროტ-მოქმედების აღმოსაჩენად იხმარონ ქალაქის ფული.

ფარმაცევტთა გაფიცვის გამო

ელიავა. გასულ კვირაში ფარმაცევტთა გაფიცვის წინ ვიდექით. აფთიაქის პატრონებმა ფარმაცევტებს ჯამაგირის მომატებაზე იმით უპასუხეს, რომ უკანასკნელებმა გამოძებნონ ჯამაგირის მომატების წყაროები. ფარმაცევტებმა კარგად იციოდენ თუ რას ნიშნავდა ასეთი პასუხი, აფთიაქის მეპატრონეთ წამალზე ფასი უნდა აეწიათ და ამით მცხოვრებლების საწინააღმდეგო საქმე უნდა ჩაედინათ. ამის წინააღმდეგ კი ფარმაცევტები იბრძოდენ. შემდეგ აფთიაქის პატრონებმა დაადგინეს ყოველ რეცეპტზე აიღონ ზედმეტი 30 კაპეიკი. ასეთი მოქმედებაც ეწინააღმდეგება მცხოვრებთა ინტერეს. ამიტომ ყოველივე მოსალოდნელ შემთხვევის თავიდან ასაშორებლად განზრახულია დაწესებულ იქნას ზედა-მხედველობა კერძო აფთიაქზე და დაარსებულ იქმნას კონტროლიორთა შტატი.

რკინის გზათა გაფიცვის გამო

როდესაც რუსეთში რკინის გზათა საერთო გაფიცვა მზადდებოდა, ამიერ-კავკასიის რკინის გზის მართველობაში დეპეშა მოვიდა, რომ ბილეთები როსტოვს იქით არ გაყიდულიყო. ამან უხერხულს მდგომარეობაში ჩააგდო მცხოვრებლები, მაგრამ ეხლა რკინისგზის გაფიცვა უკვე შეწყვეტილია და ძველებური მდგომარეობა აღდგენილია.

იურიევის უნივერსიტეტის საკითხი

შემდეგ ქალაქის თავი ეხება იურიევის უნივერსიტეტის საკითხს. მისი ევაკუაცია შეჩერებულია. როდესაც უნივერსიტეტის გადმოტანას ფიქრობდენ, მაშინ იმით ხელმძღვანელობდენ, რომ ომის ხაზი იურიევს უახლოვდებოდა. ამ ჟამად კი იურიევს მტერი ვეღარ ემუქრება და უნივერსიტეტის გადმოტანის საკითხიც ამით ისპობა. რაც შეეხება თბილისის უნივერსიტეტის საკითხს, დღეს მივიღე დეპეშა, რომ ეს საკითხი მალე თბილისის სასარგებლოდ გადაწყდება.

ქალაქთა წარმომადგენელთა ყრილობა

ამის შემდეგ ელიავა შეეხო ქალაქთა წარმომადგენელთა ყრილობას. ესეთი ყრილობა, ნამდვილ ამ სიტყვის მნიშვნელობით არ შემდგარა. ეხლა მხოლოდ კერძო თათბირი იყო. ამ თათბირზე წაკითხულ იქნა რამოდენიმე მოხსენება, ყველა დებულება თათბირის მიერ მიღებულ იქნა. ამ მოხსენებათა დებულებანი წარდგენილ იქნება მოსკოვში განზრახულ ქალაქთა წარმომადგენელთა ყრილობაზე. ამას გარდა ამ თათბირმა გამოსთქვა სურვილი, რომ თბილისში არსებული ქალთა უმაღლესი კურსები უნივერსიტეტად გადაკეთდეს.

ქუთაისის დარბევა

ქუთაისიდან საზარელი ამბები მოდის. სურსათის ნაკლებობის ნიადაგზე ჯარისკაცებმა ქალაქი ააწიოკეს. ყოველივე ზომები მიღებულია, რომ ბოლო მოეღოს ამ საზარელ ამბებს. დანამდვილებით შეუძლებელია იმის თქმა, თუ რა ზარალი მიაყენეს ქალაქს ან და რამდენი მსხვერპლი შეიწირეს.

სასურსათო საქმე

სასურსათო საკითხი კვლავ გართულებულია. ამიერ-კავკასია და კავკასიის არმია შიმშილობის შიშს ქვეშ იმყოფება. უზრუნველყოფილი ვართ იმდენად, რამდენადაც ჩრდილო-კავკასია დაგვეხმარება. ჩრდილო-კავკასიაში კი ორ-მართველობამ იჩინა თავი. როგორც ვიცით, ჩრდილო-კავკასიის სურსათის განაწილება ამიერ-კავკასიის კომიტეტის ხელშია. ამ კომიტეტის რწმუნებულად კი ბ-ნი ბიჩი ითვლება. ბიჩის მოქმედებას ჩრდილო-კავკასიაში წინ გადაუდგა ბ-ნი გერმენი, რომელიც რუსეთში ეზიდებოდა პურს. ორმა-მართველობამ კი საქმე სავსებით არივ-დარია. ამის გარდა მდგომარეობა იმითაც რთულდებოდა, რომ რკინის გზებზედაც ორი-მართველობა იყო. ამიერ-კავკასიის რკინის გზათა მოძრაობა კავკასიის ჯარების უფროსს ემორჩილებოდა, ხოლო კავკავის რკინის გზათა მოძრაობა კი სამინისტროს. ეხლა უკვე კავკავის რკინის გზათა მოძრაობაც კავკასიის ჯარების უფროსს ემორჩილება.

ფურაჟის საკითხი

ხმიონოვი. წინა სხდომაზე ქალაქის გამგეობას დაევალა ფურაჟის საკითხის მოგვარება. მასუკან ორმა კვირამ განვლო. საჭიროა ვიცოდეთ შედეგი, მით უმეტეს, რომ ფურაჟის კოოპერაციები მოქმედებას სწყვეტენ.

ნ. ელიავა. ფურაჟის საკითხის მოსაგვარებლად საგანგებოდ მქონდა საუბარი სამხედრო ნაწილის გამგესთან. მეურმეებთა და მეეტლეთა სრული დაკმაყოფილება შეუძლებელი შეიქნა. ქერის და სიმინდის გატანა აკრძალულია. რაც შეეხება თივას, მეურმეებს შეუძლიათ თივა შეისყიდონ მხოლოდ იმ რაიონებში სადაც ეს ნებადართულია. მაგრამ უბედურება ის არის, რომ სადაც ნება დართულია იქ არც იშოვება სასყიდელი თივა. ყოველივე ზომები მიღებულია საქმის მოსაწესრიგებლად.

სახლების ჩხრეკის გამო

ფირუმოვი. დიდი მითქმა მოთქმა გამოიწვია ქალაქში უკანასკნელმა ჩხრეკამ. აღსანიშნავია, რომ ჩხრეკა თბილისში პირველად არ ხდება. 17 ენკენ. ჩხრეკა მესამე ჩხრეკა იყო. პირველმა ორმა ჩხრეკამ დადებითი შედეგები მოიტანა. მიზანი უკანასკნელი ჩხრეკისა ის იყო, რომ აღმოეჩინათ ფარული სურსათი. მიზანს რამოდენიმეთ მივაღწიეთ. მომხსენებელს მრავალი მაგალითი მოჰყავს, რომ აღმოჩენილ იქმნა დაფარული მასალა. მაგრამ მოხდა აგრეთვე დანაშაულებანიც. მრავალ ადგილას სურსათი და საოჯახო ნივთები წამოიღეს. როგორც გავიგეთ ეს ამბავი, იმ წამსვე ბრძანება გავეცით ჩხრეკა შეეჩერებინათ. აგრეთვე ბრძანება იყო გაცემული, როგორც რომელიმე მილიციონერი ჩხრეკას მოახდენდა, ის დაეპატიმრათ. მაგრამ მხოლოდ მაშინ გამოირკვა, რომ მილიციონერების სახელით ბოროტ-გამზრახველები ახდენდენ ჩხრეკას და ხალხს აწიოკებდენ. გამოძიება სწარმოებს და მრავალი დაპატიმრებულ იქმნენ.

არჩევნები

საბჭოს თავმჯდომარე აცხადებს, რომ ქალაქის თავის ამხანაგმა გ. ნათაძემ თანამდებობას თავი დაანება. აგრეთვე დაანება თანამდებობას თავი ქალაქის გამგეობის წევრმა სუკოვმა. ამის გარდა ასარჩევი არიან ქალაქის ლომბარდის გამგე, ორი აუქციონერი და ობოლთა თავშესაფარის თავმჯდომარე.

კენჭის ყრის შემდეგ აირჩიეს ქალაქის თავის ამხანაგად კალიუჟნი, ქალაქის გამგეობის წევრებად ოჰანეზოვი და ჩერქეზიშვილი, ობოლთა თავშესაფარის თავმჯდომარეთ შავერდოვი, აუქციონერებად ზურაბიანი და ათოევი.

მ. სარჩელი.

(დასასრული იქნება)

მცხეთობა და კათალიკოზის კურთხევა

(დასასრული)

ზღაპრულია სვეტიცხოვლის გალავანი.

დღევანდელი დღე ბედნიერ ქორწილსა ჰგავს, დღევანდელი დღე ფერების სიხარულია, მასში გაცოცხლდა ძვირფასობა ძველი საქართველოსი, აღმოსავლეთის სიხალისე და თუ ქართული გული მიეჩვია სიბნელეში კვნესას, დღეს იგი სრულიად გათბა, და ცახცახობს დაუჭრობელ ცეცხლის სიახლოვით.

წამით შეჩერდა აღელვებული ნიდამო. გაისმის მაღალი ბრძანება ჭაბუკი აფიცერისა, და ჰაერში აელვარდენ ხმლები ქართული მხედრობისა. ეს არის პირველი მაგალითი ამ რევოლუციაში როდესაც ქართული ჯარი აჩვენებს ხალხს თავის ეროვნულ მოვალეობას.

ხალხში გაიარა საიდუმლო ჟრუანტელმა.

ბრძნული ნაბიჯით მობრძანდება უწმინდესი, უნეტარესი და ხალხის ერთი წყებიდან მეორე წყებაში გადადის ჩურჩულით მისი სახელი.

ყველაზე წინ მიდის გენერალი გაბაშვილი და მთავარსარდლის ხმით აძლევს წესრიგის განკარგულებას. ყოველი მისი სიტყვა წამსვე სრულდება. სვეტებათ გაშენებულ ხალხს ჯვარის სახავს კათალიკოსი და მიაშურებს ეკლესიის კარებს, რომელშიც მას ხვდება შემოსილი სამღვდელოება. გარედან ისმის ხმები ეროვნულ ჰიმნისა, რომელსაც ასრულებს ძვირფასათ მორთულ ჭაბუკთა გუნდი.

იწყება წირვა. ხალხით ავსებულ ეკლესიაში მოსჩანს მრავალი უცხოელი, მათ შორის ყურადღებას იპყრობენ ინგლისის, ბელგიის და საფრანგეთის კონსულები, რომელნიც მოსულან აქ თავის ამალით.

როდესაც კათალიკოსი შემოსეს ძველებურ ანაფორით და მიტრით, ეს იყო კიდევ ერთი ახალი წუთი, რომ აგრძნობინა ხალხს სანატრელი გაცოცხლება ძველი საქართველოსი.

პატრიარქის სახე იმ წუთში უსათუოდ დაუვიწყარია. ის იყო მთლად ფძრავი და განათებული. წარსული ტანჯვა სჩანდა მის ფერმკრთალობაში. მისი ხმა იყო ნელი და მთრთოლავი და საკმევლის წმინდა სურნელებაში მორწმუნე გული იგრძნობდა მის ღვთაებრივ განგების სიახლოვეს. დასრულდა კურთხევა და მთავარ დიაკვანმა სალმარიძემ მკვეთრი და მრეკავი ხმით წარმოსთქვა სანატრელი „აქსიოს", რომელიც გადავიდა ხალხში და სამჯერ იქმნა განმეორებული მთელი ტაძრის მიერ. ამის შემდეგ კათალიკოსმა აკურთხა თბილელი მიტროპოლიტი ანტონი და დეკ. კეკელიძეს უბოძა მიტრა.

—

ზღაპრული იყო სვეტიცხოვლის გალავანი.

როგორც ქართველის ისე უცხოელის ყურადღებას. პირველად ყოვლისა იპყრობდენ ძველ რაინდულ ტანთსაცმელში მორთული ფშავნი, თუშნი, და ხევსურნი. ჯერ კიდევ გაუტეხელი და ხელუხლები სული ჩამოიტანეს მთებიდან მცხეთის დღესასწაულზე ჯვარზე და ხმალზე შეფიცულმა გოგოთურებმა. მათი წარმომადგენელი პირველი იყო, რომელიც სიტყვით მისალმების დროს გულჩვილად ატირდა თავისუფალ საქართველოს ხსენებაზე.

და თუ ჩვენი ეკლესიის განთავისუფლება წინამორბედია საქართველოს საზღვრების აღდგენისა, ჩვენ უნდა გვჯეროდეს რომ მთებში კიდევ არის გალესილი ხმალი ამ საზღვრების დასაცავად.

მთიელები დიდ მონაწილეობას იღებენ დღესასწაულში. მათ გვაჩვენეს ბევრი ძველი თამაში და ყველაზე უფრო შესანიშნავი ხმალში გაწვევა (ფარიკობა) რომელმაც უსაზღვრო აღტაცებაში მოიყვანა უცხოელი სტუმრები. საფრანგეთის კონსულმა იქვე შეიძინა ერთი სრული საომარი შესამოსი ფშაველისა.

ფშავ ხევსურთა კარავის წინ დასვენებული იყო უძველესი ლაშქარის დროშა. მშვენიერი სანახავი იყო დუშელების და ანანურელების კარავი რომელშიდაც ბანაკობდა ორმოცდაათი ცხენოსანი. მათი კარავის წინ განუწყვეტელი ცეკვა და სიმღერა იყო.

სხვათა შორის გალავანში ყურადღებას იპყრობდა დიდი დროშა კარლ მარქსის სურათით, რომელზედაც „პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა შეერთდითო". ქვევით ქართული ასოებით ეწერა „ლენინი ძმაო". ეს დროშა რამოდენიმე ხნის შემდეგ სადღაც მიიმალა. ნამდვილი ჭაბუკური სიხალისე შეიტანა დღესასწაულში ეროვნულდემოკრატების მოსწავლეთა წრემ, რომლის ეროვნულ ტანსაცმლებში საკუთარი დროშის გარშემო იყვნენ შემოკრებილნი. შუა გალავანში სასწრაფოთ გაშენებულ მშვენიერათ მორთული კვარცხლბეკი. ეკლესიიდან გამობრძანების შემდეგ იქ ადგილი დაიკავა უწმინდესმა კათალიკოსმა მთელი კრებულით. აქ მან მიიღო მრავალი მისალმება. პირველად გრძნობიერი სიტყვით მიმართა ქუთათელმა მიტროპოლიტმა ანტონიმ. დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა ქართული ჯარის წარმომადგენელმა ახალგაზრდა კაპიტანმა ირაკლი ცაგურიამ, რომელმაც მთელი ახეჯარობის სახელით შეჰფიცა კათალიკოსს, და მასთან მთელ საქართველოს სამუდამო ერთგულება ქართული ჯარისა. საყურადღებო სიტყვები წარმოსთქვეს აგრეთვე აქსენტი აბესაძემ, ტრ. ჯაფარიძემ, ირაკლი ამირეჯიბმა, ბალკანეთის ერთა სახელით გერუცმა და სხვა.

ნაშუადღევის სამ საათზე კათალიკოსი მთელის ამალით და აგრეთვე საგანგებოთ მოწვეული სტუმრები გაემგზავრენ სამთავროს მონასტერში სადაც მათ უწმინდესობას მიესალმენ სრულიად სომხეთა კათალიკოსის სახელით ეპისკოპოსი ხორენი და მხითარი და აგრეთვე დეპუტატი ხარლამოვი. სვეტიცხოვლის გალავანში დღესასწაულმა გასტანა შუაღამემდის. ერთ ჯგუფს, რომელსაც შეადგენდენ ქართველი მწერლები და საზოგადო მოღვაწენი, ვარლამ ჩერქეზიშვილის მეთაურობით, მიესალმა დეპუტატი ხარლამოვი, რომელმაც აღნიშნა დიდი მნიშვნელობა საქართველოს რუსეთის რევოლუციაში. „რევოლუციონური რუსეთი ვალდებულია მისცეს საქართველოს ფართე თავისუფლებაო"—სთქვა მან. ხარლამოვს უპასუხა ვ. ჩერქეზიშვილმა, რომელმაც გამოსთქვა სრული იმედი რომ საქართველო რუსეთის დახმარებით შესძლებს თავის მრავალ წლებში ნატანჯ მიზნების მიღწევას.

კიდევ დიდხანს იყო სიტყვები, ცეკვა, სიმღერა. წირვის დასრულების შემდეგ შუაღამემდის ისმოდა „მრავალ ჟამიერთან" ერთად განუწყვეტელი სროლა. ღამის თერთმეტ საათზე მცხეთიდან თბილისში გავიდა უკანასკნელი მატარებელი.

მცხეთობის დღესასწაულს დაესწრო დაახლოვებით 110.000 ათასი კაცი. წესრიგი იყო შესანიშნავი.

მეორე დღეს კათალიკოზ-პატრიარქმა ქუთაისის მიტროპოლიტათ აკურთხა არქიმანდრიტი ამბროსი.

მცხეთიდან დაბრუნებისას მის უწმინდესობას სალონ-ვაგონში მიესალმა უდინების წარმომადგენელი, რომელმაც უგზოობის გამო 1 ოქტომბერს ვერ მოასწრო ჩამოსვლა. მან აღნიშნა ის ფაქტი, რომ უდინები ყოველთვის ცდილობდნენ მჭიდროდ დაჰკავშირებოდნენ საქართველოს; კავკასიის ერთა შორის უდინებს მხოლოდ ქართველობაში ხედავენ თვის დამცველებს. ამიტომაც იყო, რომ ავტოკეფალიის გამოცხადების უმალვე უდინებმა ერთხმად დაადგინეს შეერთებოდნენ საქართველოს დამოუკიდებელ ეკლესიას. უდინთა წარმომადგენელმა გამოსთქვა იმედი, რომ საქართველო პოლიტიკურ თავისუფლების მოპოვების ჟამს არ დაივიწყებს უდინებს და შემოიერთებს თვის ერთეულში. კათოლიკოზ პატრიარქმა გულწრფელი მადლობა გამოუცხადა მისალმებისათვის და აღნიშნა, რომ ქართველობა ყოველთვის სიყვარულით ეპყრობოდა უდინებს. მათ უწმიდესობამ სიამოვნებით მოიგონა, რომ უდინები დაუყოვნებლივ შემოუერთდნენ საქართველოს ეკლესიას და ბრძანა, რომ მის უპირველეს ზრუნვას შეადგენს უდინთა ეკლესიის წარმატება.

მილოცვანი კათალიკოზს

თავრიზი. აქაური ქართველობის ერთი ჯგუფი ულოცავს საქართველოს დღევანდელ დღეს.

ქართველთა ჯგუფის მონდობილობით **ექიმი ჰივჰიური.**

—

ოზურგეთი. საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის ოზურგეთის ორგანიზაცია გილოცავთ საპატრიარქო ტახტზე ასვლას და ასი წლის ტყვეობიდან განთავისუფლებულ საქართველოს ავტოკეფალურ ეკლესიის აღდგენას, რაც მახარებელია საქართველოს პოლიტიკურ თავისუფლებისა.

საქ. ერ.-დემ. ადგილობრივ **ორგანიზაციის კომიტეტი**

—

ახალქალაქის ქართველობაც გულითად სალამს უძღვნის სრულიად საქართველოს კათალიკოს პატრიარქ კირიონ მეორეს.

ქართული თეატრი ქუთაისში

ქუთაისის ქართული დრამატიული საზოგადოების დასი უკვე შეუდგა ზამთრის სეზონის სამზადისს. დასში მოწვეულნი არიან ქალები: კავთელი ან., ლოლუა არ., ლოლობერიძე ოლ., ციმაკურიძე ელ., ჩხეიძე ან., ჩხეიძე ნინო, რუხაძისა ეკ. (სუფლიორი): ვაჟები: არაბიძე ვას., ბარველი ივ., გომელაური ზაქ., გელოვანი მ. ხ., ნემო მიხ., ფრონისპირელი გიორ. ძნელაძე დავ., ჯაფარიძე შ. ჯულელი მ., ჭიაურელი მ., ჩხიკვაძე ვ., ჩარკვიანი გრ., ყალაბეგიშვილი ალ.; **რეჟისორები:** ქორელი მიხ., ბარველი ივ.

პირველი წარმოდგენა გაიმართება ხუთშაბათს, 5 ღვინობისთვეს, წარმოდგენილი იქნება პირველად ქართულ სცენაზე, ძველი მთავრობის მიერ აკრძალული ორიგინალური პიესა ნ. შიუკაშვილისა „სულელი“. დაახლოვებით რეპერტუარი—**ახალია:** „გუშინდელნი“ შ. დადიანისა. „სადარაჯოზე“ ს. ერთაწმინდელისა, „ტახტის მემკვიდრე“ ი. ბარველისა, „ნათლული“ თარ. მისივე. „მხატვართა შორის“ თარ. ა. ფილადესი. „რასპუტინი“ თარ. ალ. ყალაბეგიშვილისა, „რომანტიკოსნი“ როსტანისა,—„ოკეანეს გაღმა“ თარ. ი. ბარველისა; **ძველიდან განახლებული** იქნება: „ზამულ დევნული“ ზუდერმანისა, „ღალატი“ სუმბათაშვილისა, „ნავარიელი“ დევერესი, „ბედნიერი დღე“ ირეთელისა, „მადაროს მუშა“ თარ. ნ. გოცირიძისა, „ჰამლეტი“ და „ოტელლო“ შექსპირისა, „ეჭვით ავათმყოფი“ მოლიერისა, „ჰანნელე“ ჰაუპტმანისა, „ოიდიპოს მეფე“ სოფოკლესი, „უკანასკნელნი“ გორკისა, „გამარჯვებული“ ივ. ბარველისა.

ჩაგნელებული არმაზი.
(დასასრული)

5.

ალარც ჩვენი ნუგეშები არიან. მართალია მათი სალამური—საყვარი იყო და მოთაბკენაც გზა არ იცოდნენ, მაგრამ შევეჩვიეთ და გვიყვარდა მათი სახე. სამსხვერპლო გაცვდა. შრელა და ცვა გულშიც. გვყავს ორი ბატონიშვილი. ორივეს შესახებ ძვირფასი სიტყვა სთქვა გრიგოლ რობაქიძემ. ჭანშიაშვილი უმეტესად ძლიერია ეპოსში! ეპოსის გზა-კი საძნელოა. აქ თეიმურაზსაც თვალსაჩინოდ გასწორო. ხოლო ისეთი ლირიკოსი, როგორიც არის ბესიკი, სასტიკად დამარცხდა „ასპინძის ომში“ კერძოდ კი ჩვენთვის ძვირფასია ჭანშიაშვილის ქართული სული და ქართული გრძნობიარობა. გრიშაშვილი არ არის არმაზელი. რობაქიძით —„ის აშულების დამთავრებაა საქართველოში“. გრიშაშვილი ჰქსოვს სპარსულ ხალიჩას და დაგვიანებული, მზეგადასული აშულ უმღერის უტახტო „სპარსეთის დედოფალს“ ის საჟათნავას სუყმის შვილია. უყვარს სპარსული მოზაიკა და სიტყვის შადრევნები. ლირიკის ხალასი ცეცხლი მას არ ახასიათებს.

ქართველი მოლექსენი—დღეს, ვერ იჩენენ ორიგინალობას. მათში „მხოლოდ ქართული ენის მუსიკალური სპირდი ია დაცული, საკუთარი მათ არა მოეპოვებათ რა“. მათ არ შესწევთ სუბიექტურ მღერის უნარი, მათ არ აბადიათ „საკუთარი სიმღერა“ როგორც უწერდა ჟუბერი შატობრიანს; მათთვის უცხოა ძიება: სახისა, ცეცხლისა თუ უხილავისა...

ჩვენში უალდის ერთი უბრალო ჭეშმარიტებაც კი დაუსაბუთებულია: —ფორმა ყველაფერია, იგი ცხოვრების საიდუმლოა, მოუნახეთ სევდას შესაფერი გამოთქმა და თქვენც შეგიყვარდებათ იგი. მოუნახეთ შვებას შესაფერი სიტყვა და მისი აღფრთოვანებაც გაძლიერდება“.

სევდა მენიება თავად უალდის პოეტიურ სტრიქონებზედ. ჩვენში პოლ ვერლენის Art Poétique-ც უდაბნოს ძახილია:

„მუსიკა, მუსიკა, უწინარეს ყოვლისა,
„მუსიკა, მუსიკა, აწ და მარადის!“

ყველაზე მეტად მოუხდებოდა ეს ძახილი ქართულ ჯადოსნურ ენას და აქვე მაგონდება წმ. ბერნარდო, თვალებზედ რო ხელს იფარებდა შვეიცარიის ლურჯ ტბათა მშვენების დანახვაზედ.

ჩვენში დღეს შაბლონი თავადობს... იტყვიან, რომ შაბლონი აუცილებელია იმ ერთათვის, ძილიდან რო ერკვევიანო“...—ეს კი ჩვენზედ არის გამოთქმული...

6.

ქართული პესიმიზმიც არ არის საკაცობრიო სევდით აღმოწვარი, პესიმიზმი ჩვენს ლიტერატურაში დაჰბადა საქართველოს პოლიტიკურმა დაცემამ. „პესიმიზმი საქართველოსთვის“ ახლა ზომას გადადის და ვერც შევურჩება მაუწყებელი საქართველოს გარეშე. თვით ბარათაშვილში უმეტესად სტირის ქართლის ბედი და რღვეული ტაძარი, რომელსაც შემოსძარცვეს ანთრაკი გავლილ მეკობრეებმა.

რაღა ვთქვათ სახარულის პოეზიაზედ? ჩვენ გვყავნან მწვანე ბალდადელით თავ-ლაშქრული თავადები, რომელთა სიტყვაც დაუქკნობელია და წკრიალა როგორც ხანჯალი პირველ ამოღებისას. იცით, ბესიკი, სანდრო ჭყეთშიძე, მათი ანთებული რიტუალი?

—„დიმილმან კარი ლალისა,
განადო გამჭვირვალისა:
დღეს იგ მეყოფა სიმდიდრედ.
ხვალემ იზრუნოს ხვალისა!“

პიროქრო მზის ქადაგი კონსტანტინე ბალმონტი იტყვის:

— რამდენად ადვილია ხელოვანისთვის ხედის სფეროში ტრიალი? მისთვის გვაქვს ჭიანური, სალამური და სხვა ნაზი დასაკრავი, ნაზი, როგორც ზამთრის მთვარიან ღამით და გაზაფხულის ტყეში გათენებისას ნაზი ტონები. სიცოცხლის და მტკიცე პიროვნების გამოსაცემად არ გვაბადია რა, გარეშე დაფისა და ნაღარისა, დიდებული პოეტ-შემოქმედები ფეხს იტყებნ, როდესაც ჭიუხთ შექმნან სილამაზე მხიარულ სამოსლით. ტიპიური მგოსანი სიხარულისა და სიცოცხლისა უილემ უიოლუორტი მოსათმენი არაა თავის შემოქმედების ნაწარმოებში. ჰეტე მოსაწყენია თავის იდილიებში, შექსპირის დრამების ზოგიერთი კეთილ დამთავრებანი ბრაზს ჰგვრიან ადამიანს, დანტეს შარავანდედი უხუნდება სამოთხეში. რა შედარება ქართველ მოქეიფეებს, რომელთა ტუჩებზედ ღამი მხოლოდ სიცოცხლისთვის წკრიალებს! წარსულ საუკუნის მემუხამბაზეებმა ტკბილ სიმღერებში. მალე გარიეს შხამი და სამსალა. უდროოდ დასტოვეს სიცოცხლე და მუდროვების სავანე მონახეს ალ. ჭავჭავაძემ და გრიგოლ ორბელიანმაც. დღეს გრიშაშვილს ასახელებენ სიხარულის მგოსნად, მაგრამ ისიც ნერვებ აშლილია. მას ჯერაც არ უთქვია სიცოცხლის მტკიცე სიტყვა და მისი გიჟური სურვილი.

ჩვენში დაჩუმდა სხეულის ამღერებაც. შოთას შემდგომ არავის უქია უოლტ უიტმანის საყვარელი სხეული ნაზი, თუნდაც მძლავრძარღვებიანი. ტარიელმა გაუსწორო დორიან გრეის და შოთამ უალდზე უწინარეს წარსთქვა მშვენიერების სიტყვა ღვთისმსახურებაში.

ქართულ ხელოვნებას ტაძარში კარგახანია არც თქმულა ლოცვა სხეულისა, შესხმა სულის და მატერიის მისტიურ ქორწილისა!..

7.

დღეს ქართული ლექსის ტეხნიკასაც ოგიუსტ როდენის აღვსილი ჩაქუჩი ესაჭიროება. გრიშაშვილის ტრაგედიაც სწორედ ის არის, რო მან ვერ შესძლო ქართულ ფორმის გაღვიძება და შესრულება იმ საძნელო საქმისა, რასაც მას აწერენ.

ქართულ ლექსს წარსულში სამი უდიდესი რეფორმატორი ჰყავდა: რუსთაველი შოთა, რომლის ლექსიც ზურმუხტის ზოდებად არის დაცული შედამებულ მღვიმეში და რომლითაც სულ ახლად სანგრო ჭანშიაშვილი მღეროდა. გურამიშვილი, რომელმაც ქართულ ლექსს გვირილის უბრალო კაბა გადააცვა და იწყემსის სალამურით აამღერა—და ბოლოს ბესიკი—უკანასკნელი ელვა ქართულ შაირისა. ბესიკთან სწყდება მანიაკი და იასისკენ შეფოთავს სული...

დღეს, ლექსის ტეხნიკას დიდს ყურადღებას აქცევენ „ცისფერ ყანწების“ ურდოდან გამოსული რხედრები. ისინი აღმერთებენ ბესიკს, რადგანაც ბესიკი ჯადოქარი იყო. დღეს, მეტისმეტად საჭიროა მხატვრული გამოვნება ენის სფეროში. საჭიროა ლექსიკონების შესწავლა. ამაოდ კი არ უჩივენ ტიციანი გოტიეს, ერთს ახალგაზრდა მგოსანს, მარადღე ეკითხა ლექსიკონი, რადგანაც იგი ერთად ერთი წიგნია ღირსი ყოველდღე გადაფურცვლისა.

ბესიკის შემდეგ ქართული ლექსი მუსიკად უნდა გარდაქმნილიყო, მაგრამ გულკეთილ მაესტროს ნაცვლად მასთან მივიდნენ მესაფლავენი, რომელთაც არ დაჰზოგეს იგი დასამარხავად...

ქართული ლექსის მუსიკა და სამაია პირველად კვდება გრ. ორბელიანის ხელში, შემდეგ ქართული ლექსი დამარხეს ბარათაშვილმა და ბოლოს „არავ გარეგანმა ფრინველმა“ თავად ილია ჭავჭავაძემ.

დღესაც არ გამოჩენილა ლექსის გულჩქარი ტეხნიკოსი, მხოლოდ დღევანდელი მგოსნები, არა ჰქოლავენ მას; ისინი გულხელდაკრეფილნი ჰლონაზენ მის აღდგომისთვის. ტიტე ტაბიძემ კერძო საუბარში განაცხადა:—უნდა აღსდგეს ქართული ლექსი თუ შევძლებთ — უფრო კი მოგვეხდება ფრანგული გზით სიარულიო!“

ქართული ლექსის გაღვიძებას შესძლებს გვირგვინოსანი მესია; მუსიკალური ქართული თავდებია გამარჯვების.

ნაცარწაყრილ ლალის ნაპერწკლებში სთვლემს მარგალიტის ჩინჩხვრები და ილის წინასწარმეტყველის ხელთა შეხებას...

8.

წმ. ტერეზა თავის „ქორედებში“ (Moradas) მოგვითხრობს: „ჩვენი სული ბროლ-ალმასებით აგებული კოშკია“ და რამდენი ელვარება აქვს ბროლის რგოლქვებს! დაატყვევეთ წამი სულის თასში, დაატყვევეთ!.. მაგრამ ჩვენს სამეფოს არა ჰყავს სპასალარი, რომელიც ტყვე წუთს მოავარაყებდა ოქროსფერ კოშკით... არ გამორჩეულა ის, რომელიც აადუღებდა იაშმა ლალს და ლურჯ იაგუნდს, ნიშაბურის ფირუზს და ზურმუხტის კრიალს, რომელიც აახჩახჩახებდა ხოშორ მარგალიტს და ჯავაირიან სადაფჩამოსხმულ ქვებს!..

ვამბობ: ჯერ მზე არ ამოგვსვლია. ბრწყინვალე გვირგვინიანი თავადი ოქროს ხელნაგრით—არ გამოჩენილა თეთრ ტაიჭზე ჩვენკენ მომავალი.

არ ამღერებულა ჩვენში ოქროფეროვანი გულანი—მოსვევდებული საქორწილო შროშნებით.

არა გვყავს „ტუღი“ მოდავრიშე, რომელსაც ცისარტყელა გადდა ხიდად ჩვენ შორის და გვებრუნებინეთ ლალის სასმისით. მთვარის ხალიჩა არვის მოუქსოვია ჩვენში, ვარსკვლავებით დასითული ბროლის ჩარდახი არვის გაუხარებია სადვთო სიტყვით.

მზე დილა გორსა მაღალი ისევ შეუსხმელი რჩება და არც ერთი ჩვენგანი არ აყვავებულა შვიდადშლილ ცისარტყელად.

თვითეული ჩვენგანი აღივსო სადვთო წყურვილით და წყურიელნი ვეძებთ სულის დამალულ ოთახებს! მაგრამ სად არის გრძნეული,—დააჩქეფოს თვირონათენი, და ბროლის ჭაფში აავყვავილოს მოთვალმარგალიტული სიტყვა?..

სად არის თაგდირი—თვისი ფერით შეგვღებოს ჩვენ?

მხოლოდ სიცივის ზმორება... ჰამლეტის მამასავით მოხეტიალე ლანდები... უხელმწიფო მზე და შემოდგომიანი მთვარე!..

გ. ლეონიძე

წმ. ანტონის მონასტერი.

*) იხ. „საქართველო“ № 216.

არტაანის მხარეში*)

შემდეგ მივედი სოფელ **ტაშქერფში.** სიტყვა ტაშ-ქერფი თათრულია და ქართულად ქვის ხიდსა ნიშნავს, ალბად წინეთ ამ სოფელს ქვის ხიდი ერქო და თათრებს კი გადუთარგმნიათ ტაშ-ქერფად. აქაც ყარაფაფახები ცხოვრობენ. მაღლობზე სოფლის უკან პატარა საყდრის ნანგრევია. იქვე ახლოს სხვა ნანგრევებიც მოჩანს, მაგრამ არ ვიცი რის ყოფილა, შეიძლება პატარა ციხე იყო. ს. ტაშ-ქერფიდან წინ ისევ ყარსისაკენ ხუთი ვერსით წავიწიეთ, სადაც თავდება ჩალდირის ტბა. აქ უფრო დიდი მაღლობია, ვიდრე ტაშ-ქერფისა და ზემოდ ამაზე გაშენებულია **ს. ქამარვანა**, აქაც ყარაფაფახები ცხოვრობენ. ქამარვანის მარჯვნივ ცოტათი მოშორებით ეკლესიის ნანგრევი სჩანს, აქაც ყოფილა ეკლესია. აქედან უკან მოვტრიალდით და ტბის მეორე პირით **ს. ირიშლეში** მივედით, ქართული უნდა იყოს. ირიშლი ზედ ტბის პირადაა გაშენებული და სოფელიც დიდია. აქაც ყარაფაფახები ცხოვრობენ. ეკლესიის ნაშთი აქაც არის. აქედან ისევ ტბის პირით 7 ვერსი წავედით და **ს. ყიზილ ვერანში** მივედით. სიტყვა ყიზილ-ვერანი თათრულია და ქართულად ოქროს იძლევა-ს ნიშნავს, ალბათ წინათ ოქროს იძლევა ერქო. აქაც ყარაფაფახებია. აქაც არის პატარა ეკლესიის ნანგრევი. ს. ყიზილ-ვერანიდან 15 ვერსი ტბის პირად სულ მთა-ხევებია საველლი, შემდეგ მთის ქვეშ დავეშვით, სადაც ტბის ჭალაა გაშლილი, აი, ამ ჭალის გაღმა ცოტათი აღმართზე სოფ. ჭალაა გაშენებული, რომლის შუა გულს ამშვენებს დიდი უგუმბათო ქართული ეკლესია. ეკლესიას არსად ერთი ქვაც არ აკლია, სრულიად მთელია, გეგონებათ ამ ათი წლის წინეთ აუშენებიათო. გარედან ქართულ-ხუცური ნაწერებია. ეკლესია ყარაფაფახებს მეჩეთად აქვთ. ამბობენ შიგ ეკლესიაში სურათები არისო, მაგრამ სამწუხაროდ მოლა ყარსში წასულიყო და ეკლესიის გასაღები თან წაეღო. შემდეგ პატარა ტბას წავადექით. ტბის შუაგულში პატარა კუნძულია აღმართული, რომლის სიგანე ნახევარ ვერსს აღემატება. აი, ამ კუნძულზე ძველი თამარისეული ციხეა გაშენებული, რომლის მაღალი კედლები დღესაც ამაყად სდგანან. იქვეა ნავები. ვსთხოვე ერთ კეთილ ყარაფაფახს წაეყვანე კუნძულზე, რომლის გამო გასამრჯელოს დავპირდი. მან მოხსნა ნავი, ჩავჯექი შიგ და 20 წუთში კუნძულზე ამოვყავით თავი და ციხეში შევედით. ციხის შიგნით ხვრელი დავინახეთ. კარტოფილის სანთელი ავანთეთ და ხვრელში ჩავძვერით, სანთელი ხშირად გვიქრებოდა. ქვეშ დიდი სარდაფი აღმოჩნდა. ყველგან დავიარე, სარდაფის ბოლოს კედლის ქვეშ იატაკთან კარივით გამოჭრილი ადგილი ვნახეთ, იქაც შევედით, მაგრამ აქ სანთელს არ ეკიდებოდა, დიდი სიბნელე იყო სარდაფში. მიუხედავად ამისა სარდაფი ოთხზე დამდგარი სულ დავიარე.

აქედან ს. თეთრი ციხისკენ წამოვედი. თეთრ ციხეშიაც ყარაფაფახები ცხოვრობენ. რატომ ჰქვიან თეთრი ციხე ამ სოფელს? ალბად იმისათვის, რომ აქ სოფლის მაღლობზე თეთრი ქვისაგან გაშენებული ციხე სდგას, რომელიც თითქმის უკვე დანგრეულია. იქვე მოშორებით მეორე სოფ. პატარა თეთრი ციხეცაა, მაგრამ აქ არავინ ცხოვრობს, მარტოკა ნასოფლარია. აქედან სოფელი კაკაჩი, ანუ მგონი უფრო მართალი კაკაბში მივედით. სოფ. კაკაბის ერთი წვერი შიგ ტბაშია შეწეული, რომლის კედლები ათას ფუთიანი ქვებითაა შეზდუღული, ალბად ტბის ტალღების სიმკაცრის ასაცდენად. ამ სოფლის მეორე ნაწილი, თუმცა ცოტათი გამოლილია, მაგრამ სულ 100 საჟენით, რომლის შემდეგ იწყება ქვიანი მთა, ამ მთაში ათასობით და ასიათასობით ბუდობს კაკაბი, ალბად ამისთვის დაურქმევიათ ამ სოფლისათვის სახელი „კაკაბი“. აქაც ყარაფაფახები ცხოვრობენ. იქვე ახლოს მთის ძირას ეკლესიის პატარა ნანგრევია, ალბად აქაც ეკლესია ყოფილა გაშენებული. აქედან ისევ მთა-ღორეებით ს. ქვედა ჯამბაზში მოვედი. სოფელი ჯამბაზი თვალუწვდენელ ტრიალ მინდორზე გაშენებული, სადაც „სუ-ყარა“ ანუ შავი წყალი გველივით მიიკლაკნება. ჯამბაზიც ქართული სახელია, რაც ნიშნავს ბაზარზე მოსიარულე კაცს. აქაც ყარაფაფახები არიან. აქაც ყოფილა ერთი პატარა ნანგრევია, ალბად ეკლესიისა. მარჯვნივ აღმოსავლეთისაკენ სოფ. ზედა-ჯამბაზია. აქაც ყარაფაფახები ცხოვრობენ. იქვე სოფ. კოდამეხია, კოდა-მეხი, მგონი ქართული სიტყვაა, რომელიც ნიშნავს კოდი მეხს. ჩვენში ეხლაც არის დარჩენილი წყევლა „ერთი კოდი მეხი დაგაყარეო“, ალბად აქედან წარმოსდგა ამ სოფლის სახელიც „კოდა-მეხი“. აქაც ყარაფაფახები არიან. კოდა-მეხშიაც არის ერთი პატარა ნანგრევი, მგონი საყდრისა. აქედან ს. შავციხეში გადავედით, ეხლა ამას ზოგიერთი თათრები „ყარა-ყალას“ უძახიან, ე. ი. „შავ-ციხეს“. ძველად შავი ციხე რქმევია და ბევრი ეხლაც შავ ციხეს უძახის. რატომ უძახიან შავ ციხეს? ალბად იმისთვის, რომ იქვე სოფლის გარედ შავი ქვისაგან აშენებული ციხე სდგას, რომლისაც ეხლა კედლებილღაა დარჩენილი. აქაც ყარაფაფახები ცხოვრობენ. შავ ციხიდან მაღლობზე ს. ბაშქეია, ბაშქეი თათრული სახელია და ქართულად ნიშნავს სოფლის თავს. ბაშქეი მართლაც რომ სოფლის თავია. მაღლობზე გადმდგარი მთელი 10—15 სოფლებს ზემოდან დასცქერის. ბაშქეიში მხოლოდ 6 კომლი, ანუ 50 სულია ქართველი მაჰმადიანები. დანარჩენი ყარაფაფახებია. აქედან ქვეშ დაბლობზე ჩამოვედი და სოფელი ჩამდურისკენ გზას გავუდექი. აქაც ყარა-ფაფახები ცხოვრობენ. სიტყვა „ჩამდურა“ თათრული არ არის, მე მგონია ქართული უნდა იყოს.

ქ. მარტველელი.

(შემდეგი იქნება)

*) იხ. „საქართველო“ № 216.

კორესპონდენცია

ახალციხიდან

ახალციხის გიმნაზიამ ამ ზაფხულში დიდი გაჭირვება და წამება გამოიარა. მიზეზნი ზურზობლები იყვნენ სომხები. ესენი ვერ შეჰრიგებოდნენ იმ აზრს, რომ გიმნაზიას სათავეში ქართველი კაცი უდგა. პოლიტიკა ანტი-ქართული ქალაქის საბჭოდან ამ სკოლის კედლებშიც გადმოიტანეს, მოახერხეს კიდეც და გიმნაზიის მართვა-გამგეობა ჩაიგდეს ხელში. ამ ამბავს მოჰყვა ყოვლად დასაგმობი ტენდენცია. გამოცდების დროს ახალ ბავშვების მისაღებად მასწავლებელთა პერსონალი ასეთის სურათს წარმოადგენდა: დაესწრო სომხური ენის ორი მასწავლებელი, გალობის მასწავლებელი (სომეხი), სადმრთო რჯულისა (სომეხი), ისტორიისა და მათემატიკის ორი მასწავლებელი ორივე სომხები და ერთიც მოსამზადებელ კლასის მასწავლებელი—რუსი! დანარჩენი მასწავლებლები, რიცხვით 12, იძულებული გახდნენ არ დასწრებოდნენ გამოცდებს. ესენი ვერ შეჰრიგებოდნენ სომეხ მასწავლებელთა თვითნება მოქმედებას, რომ დროს და გარემოებით სარგებლობს და 6 ქართველი მასწავლებელი და მასთან დირექტორი—დაბრელია გიმნაზიიდან ფორმალურად გამოაძევეს.

მასწავლებელთა პერსონალის სიმცირის გამო სომეხთა მასწავლებლების ჯგუფი იძულებული გახდა გამოცდების დროს უფროს კლასების მოწაფეები მოეწვიათ. თქმა არ უნდა, ასეთი წესით გამოცდილი მოწაფეები უკანონოდ უნდა იქმნენ აღიარებული, გამოცდა ხელახლად საჭიროა.

ასეთმა თავხედურმა მოქმედებამ ადგილობრივ თითქმის ყველანი აალელვა. ქართველთა გულისწყრომას შეუერთდნენ პოლონელები, რუსები, მაჰმადიანები და ბერძნები. მშობელთა წრემ ენკენისთვის 19 მოიწვია საზოგადო კრება. კომისარიატიდან ორი წარმომადგენელი დაესწრო. კრებამ ზიზღი გამოუცხადა სომეხთა ასეთს საქციელს და გადადგმული ნაბიჯი ყოველს კრიტიკას გარეშე დააყენეს. კრებამ შემდეგი დადგენილება გამოიტანა: „ყველა დათხოვნილი მასწავლებელი, მათ შორის დირექტორი დაბრელიაც, დაუყოვნებლივ დაბრუნებულ იქმნენ თავიანთ თანამდებობაზე. სწავლა უნდა განახლებულ იქმნეს სულ მოკლე ხანში“. შემდეგ კრებამ აირჩია სამი დელეგატი, ქართველებიდან, მაჰმადიანებიდან და ბერძნებიდან, თბილისში საოლქო კომისარიატთან საჩივლელად, რომ ყოველი ზომები იქმნეს მიღებული არამკითხე პედაგოგთა ანტი-პედაგოგიურ საქციელის ასალაგმელად. მდგომარეობა გართულდა. გიმნაზიაში 12 მასწავლებელი არ დაიარება, ვიდრე საქმე არ იქმნება მოგვარებული.

რევოლუციონერი.

წერილი რედ. მიმართ

გაზეთ „საქართველოს“ № 234 №-ში ბ. გ. ი—შვილის მიერ მოთავსებულმა მომხმარებელ საზოგადოების „დახმარების“ გამგეობისადმი წერილმა შესძლება ზოგიერთი საზოგადოების წევრთაგანი შეცდომაში შეიყვანოს და აფიქრებინოს ვითომდა „დახმარების“ საქმეები თავის რიგზედ არ იყვეს მოწყობილი და რამე ბოროტობას ადგილი ჰქონდეს დათმობილი იმ პირის მხრივ, რომლის წინადადებაც ელაპარაკება ბ. გ. ი—შვილი თავის წერილში და ამიტომ, „დახმარების“ გამგეობა [illegible] ბით აუწყოთ საზოგადოებას, რომ არც ერთი მუხლი ბ. გ. ი—შვილის წერილისა სიმართლეს არ შეიცავს.

რაც შეეხება ირ. თაზიშვილის მოღვაწეობას სხვა და სხვა საზოგადო დაწესებულებებში—მას განხილვა გამგეობა არ შეუძლია, რადგანაც მისი, ირ. თაზიშვილის, სხვადასხვა საზოგადოებრივი მოღვაწეობა, დღემდე „დახმარების“ საზოგადოების საქმეების გამგებლობას ხელს არ უშლიდა და არც უშლის—და ირ. თაზიშვილს საქმიანობის გამგეობა დიდად მადლობელია.

საქონელზედ არსებულ ფასების შესახებ გამგეობა [illegible] ზედმეტად სთვლის. ეს მხოლოდ იმას შეუძლიან იცოდეს ვისაც ვაჭრობასთან საქმე აქვს დაჭერილი დღევანდელ პირობებში და ვისაც ესმის ის, რომ სხვა და სხვა ფასების გარდა საქონელს სხვა და სხვა ღირსებაც აქვს.

მომხმარებელ საზოგადოების „დახმარების“ გამგეობა.

—

P. S. ზემოთ მოყვანილ მომხმარებელ საზოგადოების „დახმარების“ გამგეობის პასუხის შემდეგ ზედმეტად მიმაჩნია ბ. გ. ი—შვილთან ყოველგვარი თავისმართლება.

ირ. თაზიშვილი.

რედაქტორი გრიგოლ ვეშაპელი.

კალენდარი

ოთხშაბათი ღვინობისთვის

4

ქართვ. წმ. მღვდელ-მოწამისა ათინოგენისა ეპისკოპოზისა, წმ. ევდემოს კათალიკოზისა († 1642 წელ.)

კათოლ. ფრანცისკესი.

მაჰმად. ჩარ-შამბე 1 რ. მუხარამ 1336 წ. ჰიჯრისა. ახალი წელი.

ებრაელ. იომრევიყი 1 რ. ხეშვანისა 5678 წ. ქვეყ. შექ.

ამიერ-კავკასიის რკ. გზის მატარებლების მოძრაობა

(დრო ნაჩვენებია ადგილობრივი)

[illegible]

ბათუმიდან	საფ.	№ 5,	11.32	დღ.
„	სამგზ.	№ 9,	11.28	საღ.
შორაპანიდან	სამგზ.	№ 19,	5.17	დღ.
„	„	№ 17,	8.19	დღ.
ბაქოიდან	ჩქარ.	№ 6,	8.51	დღ.
„	საფ.	№ 4,	3.46	საღ.
ყარსიდან	სამგზ.	№ 4-8,	12.15	საღ.

[illegible]

ბათუმისკენ	სამგზ.	№ 10,	9.53	დღ.
„	საფ.	№ 6,	7.41	საღ.
შორ.-ბათუმ.	სამგზ.	№ 20,	7.17	დღ.
„	სამგზ.	№ 18,	9.5	საღ.
ბაქოსკენ	საფ.	№ 8,	10.26	დღ.
„	ჩქარ.	№ 5,	10.20	საღ.
ყარს-ჯულფა.	საფ.	№ 8***,	7.53	დღ.

საავადმყოფო

[illegible] ავადმყოფთათვის:

დიდი ვერის ქუჩა № 3. ალექსანდრეს ბაღის ახლო, ტელეფონი 481.

ავადმყოფების მიღება: დილის 10 საათიდან 5 საათამდე.

[illegible]—ბავშვთა შინაგან ავადმყოფობისა. [illegible] 10—12 ს. [illegible]

[illegible]—თვალის ავად. 2—3 საათ. [illegible]

[illegible]—ყურის, ცხვირის და ყელის. [illegible]

[illegible]—ქირურგ. ავად. 12—1 [illegible]

[illegible]—ბავშვთა შინაგან ავად. 1—3 [illegible]

[illegible]—შინაგან და ნერვიულ ავ. 12—[illegible]

[illegible]—ქალთა და [illegible]

[illegible]—ქალთა და [illegible] ავად. [illegible]

[illegible]—ვენერიული ავად. ყოველ-დღე [illegible]

[illegible]—ქალთა ავად. [illegible]

[illegible]—ქალთა და ქირურგ. ავად. [illegible]

ქალთა ავადმყოფ. 3—4 საათ. [illegible]

[illegible]—კბილის ექიმი ყოველ-დღე 8—5 [illegible]

[illegible]—კბილის ექიმი ყოველ-დღე 10—12 [illegible]

100—667—77

[illegible]

სტამბა „ცხოვრება“ ასლან კალანდაძისა გაბაევის შესახვევი № 4

გამომცემელი ამხანაგობა „საქართველო“